Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 18 март 1973 йил, якшанба • № 65 (15.539). • Баҳоси 2 тийин.

САМИМИЙ ҚУТЛОВ

НЕВИННОМИССК ХИМИЯ КОМБИНАТИНИНГ «СТАВРОПОЛЬХИМСТРОЙ» ҚУРИЛИШ ТРЕСТИНИНГ ҲАМДА СССР МОНТАЖ ВА МАХСУС ҚУРИЛИШ ИШЛАРИ МИНИСТРЛИГИ МОНТАЖ ТАШКИЛОТАРИНИНГ КОЛЛЕКТИВЛАРИГА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Химия саноати министрлигининг Невинномисск химия комбинати, СССР Саноат қурилиши министрлигининг «Ставропольхимстрой» қурилиш тресті ҳамда СССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигининг монтаж ташкилотлари коллективларини меҳнатдаги катта ғалаба билан — минерал ўғит ишлаб чиқарувчи жуда катта саноат комплекси қурилиши белгиланган муддатдан бир йил аввал қуриб битказилганлиги ва қувватлар барвақт ўзлаштирилганлиги билан, йилига 400 минг тонна аммиак ишлаб чиқарадиган, мамлакатда биринчи катта тоннажли агрегат ишга туширилганлиги ва у муваффақиятли равишда ўзлаштирилаётганлиги билан қизғин табриклайдилар.

Янги қувватларни муддатидан аввал ишга тушириш ва ўзлаштириш ҳамда шу беш йилликда пландан ташқари минерал ўғит ишлаб чиқариш учун социалистик мусобақа ўтказиш ташаббусини бошлаган сизларнинг коллективларингиз ўзларининг 1972 йилги мажбуриятларини шараф билан бажардилар.

Сизларнинг бу йил учун олган мажбуриятингиз КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йили планини муддатидан аввал бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириш тўғрисидаги даъватига муносиб жавоб бўлди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қатъий ишонч билдирадиларки, минерал ўғит ва химия машинасозлигининг ҳамма корхоналари ҳамда қурилишлари коллективлари сизлардан ибрат оладилар, ўзларининг бутун кучлари, ғайратлари, маҳорат ва тажрибаларини қувватларни тезроқ кўпайтириш ва уларни барвақт ўзлаштириш учун, минерал ўғит ишлаб чиқаришни кўпайтириш, тўққизинчи беш йилликнинг қишлоқ хўжалигини химиялаш соҳасидаги вазифаларни муваффақиятли бажариш учун сарфлайдилар.

Азиз ўртоқлар, сизларга меҳнатда янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ПАХТАКОРЛАР МУСОБАҚАСИ

ЧАҚИРИҚНИ ҚАБУЛ ҚИЛАМИЗ

Қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси тобора авж оляпти. Районимиздаги уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқулов номли колхоз билан Тожикистон ССР Регар районидаги Ленин номли колхоз ўртасида гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» етиштириш юзасидан бошланган мусобақа бизни ҳам қизиқтирди. Шу орада Сирдарё область Жиззах районидаги Навоий номли колхоз меҳнаткашлари колхозимиз меҳнат аҳлини социалистик мусобақага чақирганлиги «Совет Ўзбекистони» газетасининг 1973 йил 1 март сонида эълон қилинди.

Шу куни правление, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг қўшма йиғилишини ўтказиб, дўстларимизнинг хатини ўқиб чиқдик, ўртага қўйилган мусобақа шартлари билан батафсил танишдик. Навоий номли колхоз ўтган йили давлатга салкам 8 минг тонна пахта, кўплаб гўшт, сут, дон, пилла, сабзавот ва бошқа хил маҳсулотлар етказиб берганини дўстларимизнинг хатидан билиб, беҳад қувондик.

Навоий номли колхоз меҳнат аҳли тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи босқичи — 1973 йилда 8500 тонна пахта тайёрлаш, сут миқдорини 750 тоннага, гўштни — 160 тоннага, донни — 650 тоннага, пиллани—21 тоннага етказиш шартини ўртага қўйиб, бизни социалистик мусобақага чақирибди. Колхозчиларимиз номидан чақириқни чин юракдан қабул этамиз ва «Совет Ўзбекистони» газетаси орқали мусобақадошларимизга маълум қиламиз.

Биз ҳам юбилей йилини яхши якунладик. Она-Ватанга 4.709 тонна пахта етказиб бериб, пахтакорлик бурчимизни оқладик. Енгил саноатимиз пландан ташқари 1.224 тонна қимматбаҳо хом ашё қабул қилди. Машиналарда 2.227 тонна пахта терилиб, биринчи марта шундай катта кўрсаткичга эришилди.

Ўтган йилларда пахта ерларимизни вилт босган эди. «Тошкент-1» навининг чигитини экиб, вилтдан қутулдик. Раймқул Пиримқулов, Омонқул Айитқулов, Машраб Тўйчиевлар бошлиқ бригадаларда ҳосилдорлик гектар бошига 35-40 центнерни ташкил этди. Мирзаҳмат Ҳожибоев, Абдимурод Абиумаров, Зиёбой Ризоевлар бошчилик қилаётган бригадаларда ҳам пахта тайёрлаш планлари ва социалистик мажбуриятлар шараф билан бажарилди.

Пахтачилик, чорвачилик ва бошқа тармоқларни комплекс механизациялашда муайян муваффақиятларга эришганимизни айтиб ўтмоқчимиз. Меҳнат билан етиштирилган ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмасдан ёғингарчиликлар бошлангунча саранжом-саришталаб олдик. Натижада сорт юқори бўлди. Бу хўжаликнинг ялпи, колхозчилар шахсий даромадининг кўпайишида катта роль ўйнади. Рихсибой Шофайзиев, Эргаш Қўрғонбоев, Раҳмат Нишонбоев, Исом Рустамов, Мажид Бўрибеков, Аден Ўсаров каби механик-ҳайдовчиларимиз 200 тоннагача пахта теришди. Мусобақадошларимизнинг теримни комплекс механизациялашдаги тажрибаларини ўрганишга, ўз тажрибаларимизни эса ўргатишга тайёрмиз.

Колхозимиз Тошкент шаҳрининг биқинига жойлашган. Шаҳар аҳолисини бутун йил давомида сут, гўшт, сабзавот маҳсулотлари билан таъминлашга ўз улушимизни қўшиб келяпмиз. Ўтган йили сут-товар фермаларимизда 788 тонна сут етиштирилиб, шундан 697 тоннаси давлатга сотилди. Ҳар бош сигирдан 3.352 литрдан сут соғиб олинди. Ундан ташқари 97 тонна гўшт тайёрлаб, шундан 71 ярим тоннасини давлатга юқори семизликда топширдик. Ҳар бош қорамолнинг тирик вазни 315 килограммни ташкил этди. Гарчанд, ҳар бош сигирдан олинаётган сутга кўнглимиз тўлса ҳам, қорамолларни семиртиришда ҳали кўп иш қилиш зарурлигини тушунамиз. Биз мусобақадошларимиз билан ҳамкорликда, бамаслаҳат ҳар бош қорамолнинг тирик вазнини 450-500 килограммга етказиб гўштга топшириш чораларини кўрамиз. Пилла, жун, тухум ва бошқа хил маҳсулотлар тайёрлаш топшириқлари ҳам барча турлари, сон ва сифат кўрсаткичлари бўйича ошириб бажарилди.

Мўл ҳосил катта даромад келтирди. Ўтган йили барча тармоқлардан 3 миллион 19 минг сўм даромад олдик. Шундан 2 миллион 290 минг сўми пахтачиликдан олинди. Бир киши-кунининг қиймати 5 сўм 60 тийинга тушди. Механизаторлар, сувчиларнинг ойлик маоши 200 сўмдан ошиб кетди. Бўлинмас фонддаги маблағ кўпайди. Натижада қурилиш ва ободончилик ишларини кучайтириш имконияти туғилди. Жамоат биноларини, колхозчилар хонадонларини табиий газ билан таъминлаш меъёрига етказилмоқда.

Республика қишлоқ хўжалик илғорларининг қурултойида қабул қилинган социалистик мажбуриятлар пахтачилик бригадалари, сут-товар фермалари ходимлари, автотрактор парки коллективи, қўйингчи, колхоз ишлаб чиқаришининг барча участкаларида ҳалол хизмат қилаётган кишиларда катта қизиқиш туғдирди. Мажбурият ҳамма жойда ўқилиб, муҳокама қилиб чиқилди, шу асосда юксак марралар белгиланди. **Биз мусобақадош дўстларимизга қуйидагиларни маълум қилишни лозим топдик.**

1973 йилда 5.120 тонна пахта етиштириб, юқори сортлар билан давлатга сотамиз. Ялпи ҳосилнинг 3.000 тоннасини машиналарда териб оламиз, жами пахтани қопқанорсиз тайёрлов ташкилотларига етказиб берамиз. Бу йил пахтачилик, чорвачилик соҳаларидаги ишларни янада кўпроқ механизациялаштиришни бош вазифа қилиб қўйдик. Шу мақсадда **ҳар бир машинанинг мавсумдаги иш унумини 100 тоннага етказамиз**. 250-300 тонначи механик-ҳайдовчилар сафини ўтган йиллардагидан анча кенгайтирамиз. Механизаторларнинг унумли ишлашлари учун ҳамма шароитларни яратиб берамиз.

Ҳозир чигит экишга шаймиз. Ерларни кузда ўғитлаб, чуқур шудгорлаб қўйганмиз. Ер ҳайдаш, чопиқ тракторлари, универсаллар ва сеялкаларни ремонт қилиб бўлдик. Чигитни қайси схема бўйича экишни белгилаб олдик. Уруғлик чигит, минерал ва органик ўғит жамғариш топшириқлари бажарилди. Механизатор кадрлар малака ошириш курсларида ўқитилди. Хуллас, **тупроқда ҳарорат кўтарилиши билан чигит экишга киришамиз ва бу муҳим ишни 7-10 иш кунида сифатли қилиб тугаллаймиз.** Агротехниканинг шундан кейинги тадбирларини изчиллик билан амалга оширамиз.

Бу йил кам ҳосилли бригадаларни юқори ҳосилли бригадалар даражасига кўтариш, дон, пилла етиштиришни кўпайтиришга қаратилган янги режалар белгиладик. Чорвачиликни ривожлантириш, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш диққат марказимизда турибди. **Беш йилликнинг ҳал қилувчи босқичида хўжалигимиз бўйича 816 тонна сут, 102 тонна гўшт, 12 тонна пилла етиштиришни таъминлаймиз. Ҳар бош сигирдан 3.400 литрдан сут соғиб олинишига эришамиз.** Бундан ҳам юқори кўрсаткичга эришаётган Анорхон Назарова, Хуморой Темирқулова, Раиса Далимбоева, Эрнижон Муҳамедова каби сигир соғувчиларнинг иш методини барча ферма ходимларининг мулкига айлантирамиз.

Пахта-беда алмашлаб экишни кенг жорий этиш йўли билан чорва моллар озуқа базасини мустаҳкамлаймиз. Ҳар гектар бедазордан 140 центнердан пичан оламиз, 200 тонна дон жамғариб, 3.850 тонна силос бостирамиз. Шунингдек, 2.338 тонна дағал хашак тайёрлаймиз, лавлаги ҳосилдорлигини кўтарамиз. Чорва бинолари қуриш, оғир меҳнат талаб қиладиган ишларни механизациялаш борасида катта тадбирларни амалга оширамиз.

Тошкент область Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхози аъзоларининг топшириғи га мувофиқ:

Юсуфжон ТОЛИПОВ — правление раиси, Ҳайдарқул ПИРИМҚУЛОВ — партия ташкилоти секретари, Йўлдош ОХУНОВ — касаба союз комитетининг раиси, Олим ТЎЛАГАНОВ — комсомол комитетининг секретари.

ҒАЛЛА ВА БЕДА ЭКИШ ҚИЗҒИН

Республика областларида ғалла ва беда экишнинг бориши тўғрисида шу йил 17 мартга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — ғалла экилган майдон (гектар ҳисобида); учинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида; тўртинчи стун — беда экилган майдон (гектар ҳисобида); бешинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида.

Сурхондарё	16008	117,7	6441	56,0
Наманган	2210	110,5	2129	20,5
Сирдарё	51234	103,7	17507	71,5
Қашқадарё	30793	102,6	6068	44,0
Тошкент	18517	89,0	5342	32,2
Андижон	3532	88,3	4879	41,0
Самарқанд	64377	84,2	5853	30,8
Бухоро	2871	23,9	3630	27,5
Фарғона	587	9,8	7123	50,2
Хоразм	—	—	474	9,5
ҚҚ АССР	—	—	—	—
Республика бўйича:	190129	87,9	59446	38,6

Суратларда: «Ленин йўли» колхози партия ташкилотининг секретари А. Илёсов билан бош агроном Ж. Мусиқулов ўртоқлар экишга тахт қилиб қўйилган маккажўхори уруғини кўздан кечиришмоқда. Колхоз фермасининг донгдор сут соғувчиларидан бири Ҳ. Рустамова (чапда).

А. Тўраев фотолари.

УЛКАН ХИРМОН УЧУН

МЎЛ ҲОСИЛ ТАРАДДУДИ

«Ленин йўли» колхози кўп тармоқли хўжалик. Чорвачилик ҳам рентабелли соҳага айланиб, катта даромад келтира бошлади. Ўтган йили 1640 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 26 центнер ўрнига 30 центнердан ошириб хирмон кўтарилди. Ҳосилдорликни оширишга деҳқончиликнинг беш омили — ер, сув, ўғит, механизациядан самарали фойдаланиш, ирригация-мелиорация ишларини яхшилаш йўли билан эришилди. «Тошкент-2» нави майдонини кенгайтириш ҳам ҳал қилувчи роль ўйнади. Колхоз пахтачиликдан катта даромад қилди. Киши кунининг қиймати олти сўмдан ошиб кетди.

Мавжуд 16 бригаданинг ҳаммаси план ва зиммаларига олган мажбуриятларини муддатидан илгари ошириб бажарди. Коммунист Нозим Мирзаев бошлиқ бригада аъзолари пахта майдонининг ҳар гектаридан 43,8 центнердан, Гунаш Мамедов бошлиқ бригада эса 34,5 центнердан хирмон кўтаришди. Замон Абжалов, Шарофат Худойбердиева ва Жўра Қамбаров каби бригадаларнинг азаматлари ҳам юбилей йилида катта ғалабани қўлга киритдилар. Лўнда қилиб айтганда, хўжалик юбилей йилида ялпи тоннани кўпайтирди, сортни яхшилади, таннархни арзонлаштирди. Бунда механизация ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди.

Деҳқоннинг меҳнатини енгиллаштирган Турдиали Бозорбоев, Аштар Иззатов, Раҳим Исломов ва Муҳтор Қулбеков каби механизаторлар 110—148 тоннадан ошириб пахта териб бердилар.

Ғалабасини меҳнат билан мустаҳкамлашга одатланган бободеҳқонлар 1973 йил чигит мавсумига пухта тайёргарлик кўрдилар. Пахта майдонлари сифатли шудгорланди, ҳайдашдан илгари белгиланган миқдорда маҳаллий ва минерал ўғитлар сепилди. Техниканинг барча турлари ремонтдан чиқарилди. Чигит, минерал ўғитлар ташиб келтирилди. Колхоз азаматлари бу йил ҳар гектар ердан 35 центнердан хирмон кўтарамиз деган шиор остида астойдил меҳнат қилмоқдалар.

САРЧАШМА

Бу йил фермадаги қорамоллар сони 550 бошга, шу жумладан сигирлар 210 бошга етказилади. Туёқ сонини кўпайтириш планларини бажариш — қонун! Лекин бунда бозордан қорамол сотиб олишга зўр берилмаслиги керак. Аксинча, ғунажинлардан сигирлар етиштириш, уларнинг маҳсулдорлигини ошириш керак. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти кейинги йўлдан бориб, тўғри иш қиляпти.

Чорва моллари учун қурилган биноларнинг атрофи ўралиб, молхоналарнинг ичкариси доим озода тутилади. Алоҳида хонада илғор сут соғувчилар рўйхати ва кундалик сут топшириш графигининг бажарилиши, мусобақадошлар рўйхати ва унинг иш натижалари кўринарли ерларга илиб қўйилган.

Умид Бобожонова пешқадам сигир соғувчилардан ҳисобланади. Умид опанинг боқимида 20 бош жайдари сигир бор. Унинг ҳар биридан 3000 литрга етказиб сут соғиб олиш учун курашяпти.

— Бу юқори кўрсаткич эмас, — дейди опа, — лекин сигирларимиз жайдари эканини айтиб ўтмоқчиман. Уларни зоотехника қоидалари асосида парваришлаб, маҳсулдорликда гавмуш сигирлар даражасига етказиш ниятим бор. Ахир, сигирлар боқими — сут оқими деган гап борку!

Кўп йиллик тажрибага эга бўлган Маша Дик ҳам янги ғалабаларни қўлга киритмоқда. У 18 бош сигирни парваришляпти. Мақсади кўп ва серқаймоқ сут олувчилар сафидан ўрин эгаллашдир. У сигирлардан сут соғиб олиш биринчи квартал топшириғини бажариш арафасида турибди.

Чорва молларининг қишдан соғлом чиқиши ва соғин сигирлардан пландагидан ортиқ сут олинаётганлигининг сабаби ем-хашак базасининг мустаҳкамлигидадир. Ўтган йили 750 тонна сенаж, 500 тонна атрофида пичан, 2800 тоннадан ортиқ силос ва бошқа озуқалар жамғариб қўйилганлиги яхши самара берди. Абдусамат Отабоев, Қувон Қурбоналиев ва Карим Холмуродов каби чорвадорлар эришилган ютуқларни мустаҳкамлаш билан, озуқа базасини кенгайтириш, ҳосилдорликни оширишда ем-хашак тайёрлаш бригадаси аъзоларига яхши ёрдам беряптилар.

ҲАМ ДОН, ҲАМ СИЛОС

Замон Абжалов бошлиқ 12-бригада ўтган йили пахтачилик билан шуғулланарди. Бу йил алмашлаб экиш ўша бригада даласидан бошланди. Бултур 80 гектар ерни эгаллаган «дала маликаси» 1973 йилда 100 гектар майдонни эгаллайди. Маккажўхори энг унумдор ерларга экилади. Уруғлик тайёрлаб қўйилди. Гектаридан 50 центнердан дон, 500 центнердан силособоп кўкпоя олиш режалари белгиланди.

— Пахтачиликда кўп йиллик тажрибага эга бўлсак-да, — дейди Замон ака, — маккажўхори бизлар учун янги соҳа. Фан-техника ютуқлари, илғорлар тажрибасини ўрганиб, ишлаб чиқаришга дадил жорий этамиз. Шу йўл билан юқори ҳосил олишдек мақсадимизга эришамиз.

Шу кунларда колхоз далаларида бўлган киши бунёдкорлик меҳнати дарёдек тўлқинланаётганини кўради. Колхозчи деҳқонлар далаларга маҳаллий ўғит чиқармоқдалар, механизаторлар тракторларини қайта-қайта кўздан кечириб, нуқсонларини бартараф этмоқдалар. Йўл-кўприклар тузатиляпти, суғориш шохобчалари тартибга келтириляпти. Ким қайси картага чигит, қайсисига маккажўхори экиши аниқланиб олиняпти, уруғлик келтириляпти. Қишлоқ хўжалик экинлари экишни бошлаш ҳақида байроқча кўтарилиши билан тракторларнинг моторлари ҳаракатга келади, она ер бағрига барака уруғи қадалади. Ҳамма шундай кунни ошиқиб кутяпти.

Т. УНАБОЕВ,

«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Ўрта Чирчиқ райони.

ҚАРДОШЛИК ТАБРИГИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. Подгорний ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Косигин Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ Тодор Живковга ва Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Станко Тодоровга Совет Иттифоқи билан Болгария Халқ Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги битим имзоланган куннинг 25 йиллиги муносабати билан табрик телеграммаси йўлладилар.

А. Н. КОСИГИН МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

Эрон ҳукуматининг таклифига биноан қисқа дўстлик визити билан Эронда меҳмон бўлиб турган СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 16 мартда Эрондан Москвага қайтиб келди.

Внуково аэродромида А. Н. Косигинни К. Т. Мазуров, Ю. В. Андропов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков, М. А. Лесечко, И. Т. Новиков, Л. В. Смирнов, СССР министрлари, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

(ТАСС).

ИСФАҲОНДАГИ ТАНТАНАЛАР

ИСФАҲОН, 16 март. (ТАСС махсус мухбири). Бугун шаҳар катта байрамни — Совет Иттифоқининг иқтисодий ва техникавий ёрдамида қурилган металлургия комбинатининг биринчи навбати очилишини нишонламоқда.

Тантанали воқеа Эронда 1968 йил мартидан бошлаб беш йилдан бери байрам қилинаётган металлурглар кунига тўғрилаб ўтказилди. Ўшанда Эрон металлургиясининг бу тўнғич корхонасига пойдевор қўйилган эди.

Комбинатни очишга бағишланган расмий маросимда қатнашиш учун Эрон шаҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий билан шоҳбону Фараҳ ва Эрон ҳукуматининг таклифига биноан бу ерда меҳмон бўлиб турган СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Исфаҳонга келдилар. Эрон бош министри А. А. Ҳувайдо, сенат раиси Д. Шариф Имомий, мажлис раиси А. Риёзий, А. Н. Косигинга ҳамроҳ бўлиб келган расмий кишилар, СССРнинг Эрондаги элчиси В. Я. Ерофеев ҳам шу ерда эдилар.

Комбинатни очиш маросимида нутқ сўзлаган Эрон экономика министри Х. Ансорий комбинатнинг биринчи навбатини барпо этишга Совет Иттифоқи катта ҳисса қўшганлигини, бу қурилишда совет мутахассислари эронлик ҳамкасблари билан қўлни қўлга бериб ишлаганлигини таъкидлади.

Эрон миллий металлургия корпорациясининг тасарруфчи директори А. Шайбоний мамлакатдаги ана шу энг катта металлургия корхонасини тантанали равишда очиқ деб эълон қилди.

Завод ҳовлисида бўлиб ўтган оммавий митингда заводнинг эронлик ишчилари, техниклари ва инженерларидан 7000 киши, совет мутахассислари ҳозир бўлдилар.

Митингда Эрон шаҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий нутқ сўзлади. Заводнинг биринчи навбати ишга туширилиши билан Эрон халқининг асрий орзуси ушалди, деди у. Самарали ва самимий ҳамкорлик қилганлиги учун шаҳаншоҳ СССР ҳукуматига миннатдорчилик билдирди, аъло ишлаган совет мутахассисларига ташаккур айтди.

Шундан кейин сўзга чиққан СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин совет мутахассислари олдида заводни эронлик ҳамкасблари билан биргаликда қуришгина эмас, шу билан бирга бу корхонада ишлайдиган малакали кадрларни тайёрлаш вазифаси ҳам турганлигини таъкидлади. У ишонч билдириб айтдики, халқларимиз ўртасидаги яқин ҳамкорлик ва ўзаро ишонч эронлик мутахассисларни белгиланган муддатда тайёрлаш ва мўлжалдаги қувватларни ўзлаштириш имконини беради.

А. Н. Косигин тинч меҳнатда Эрон халқига муваффақиятлар тилади ва Совет — Эрон ҳамкорлиги тинчлик ҳамда яхши қўшничилик манфаатлари йўлида бундан буён ҳам ривожлана беради, деб умид билдирди.

Митингдан кейин А. Н. Косигин совет мутахассислари билан самимий, дўстона учрашди.

РАҲБАР ПАРТИЯ КАДРЛАРИНИНГ ЎҚИШИ

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги олий партия мактабида иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг, ўлка, область партия комитетларининг қишлоқ хўжалик масалалари билан шуғулланувчи секретарларининг ойлик курси тугади. Тингловчилар марксизм-ленинизм назарияси ва КПСС сиёсатининг ақтуал проблемаларини, социалистик экономикани илмий бошқариш асосларини, КПСС XXIV съезди қарорлари асосида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришга партия раҳбарлиги масалаларини ўргандилар. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг эллик йиллиги тўғрисида»ги докладида, КПСС Марказий Комитетининг 1972 йил декабрь Пленуми қарорлари ва материалларида баён этилган ғоявий-назарий қоидаларни ва сиёсий хулосаларни ўрганишга асосий эътибор берилди.

Тингловчилар ҳузурида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Ф. Д. Кулаков, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитетининг секретари И. В. Капитонов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков, В. Э. Димшиц, И. Т. Новиков, СССР министрлари, КПСС Марказий Комитетининг, ВЛКСМ Марказий Комитетининг, министрликлар ва идораларнинг масъул ходимлари, газеталарнинг редакторлари ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Курсдаги лекцияларни академиклардан В. М. Глушков, Ф. В. Константинов, Н. Н. Иноземцев, В. А. Котельников, Е. К. Федоров, Т. С. Хачатуров, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Г. К. Скрябин, В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг академиги К. З. Будин, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги олий партия мактабининг, ижтимоий Фанлар академиясининг ҳамда пойтахтдаги бошқа олий ўқув юртларининг профессорлари ва муаллимлари ўқидилар.

Қишлоқ хўжалигига партия раҳбарлиги соҳасидаги тажриба ўртоқлашилди. Тингловчилар ҳузурида КПСС Марказий Комитети сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. И. Бодюл, Москва область партия комитетининг биринчи секретари В. И. Конотоп, Олтой ўлка партия комитетининг биринчи секретари А. В. Георгиев, Краснодар ўлка партия комитетининг биринчи секретари Г. С. Золотухин, Украина Компартияси Кировоград область комитетининг биринчи секретари М. М. Кобильчак, Белоруссия Компартияси Витебск область комитетининг биринчи секретари С. М. Шабашов, Ленинград область партия комитетининг иккинчи секретари В. Н. Игнатов, Ростов областидаги Ленин номли колхоз партия комитетининг секретари Л. В. Колесниченко сўзга чиқдилар.

Тингловчилар қишлоқ район партия комитетларининг, Москва областидаги илғор колхоз ва совхозлар партия ташкилотларининг иши билан, фан ва илғор тажриба ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш, кадрларга иқтисодий билим беришни ташкил этиш, қишлоқ меҳнатчиларини ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялаш тажрибаси билан танишдилар.

Ўқиш жараёнида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши самарадорлигини ошириш, меҳнаткашлар оммасини тўққизинчи беш йиллик вазифаларини муваффақиятли бажаришга сафарбар қилиш юзасидан, 1973 йилги топшириқларни бажариш учун бошланган социалистик мусобақага раҳбарлик қилиш юзасидан партия ташкилотларининг конкрет тадбирлари муҳокама қилинди.

АНДИЖОН. Область саноат корхоналарининг азамат коллективлари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида астойдил меҳнат қилиб, ишлаб чиқаришда янги-янги муваффақиятларни қўлга киритяптилар. Коллективлар орасида ўзаро социалистик мусобақа тобора кенг қулоч ёзмоқда. Суратларда: (чапдан) трикотаж фабрикаси тўқув цехининг илғор ишчиси Азиза Насибжонова ва «Электроаппарат» заводининг электр монтажчиси Одил Сотиболдиев ўртоқлар. Улар ўзаро социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар.

В. Сиротнин фотолари.

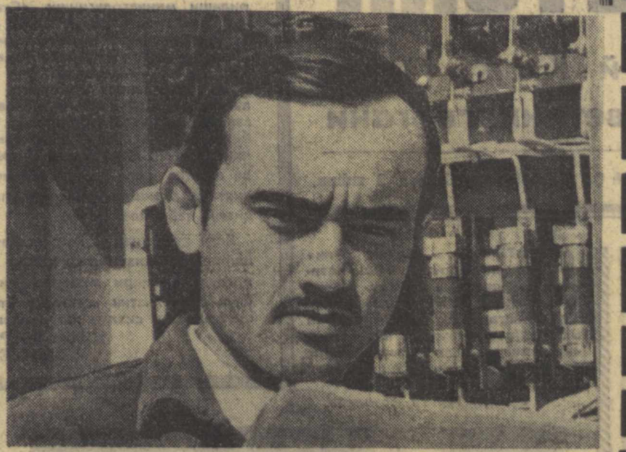

УНВОНЛАР МУБОРАК!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

А. С. СУЛТОНОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ФАН ВА ТЕХНИКА АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ва самарали илмий-техника фаолияти, нефть химияси ва нефтни қайта ишлаш саноатида техника тараққиётини ривожлантиришда ва юксак малакали илмий кадрлар тайёрлашда актив қатнашганлиги учун нефтни қайта ишлаш саноати Ўрта Осиё илмий-тадқиқот институтининг директори Абдулла Султонович Султоновга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПУЛАТОВА.

1973 йил, 16 март. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ф. А. ШУЛЬГИНГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН РАЦИОНАЛИЗАТОР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Автотрактор техникасига хизмат сифатини яхшилаган рационализаторлик таклифларини ишлаб чиққанлиги ва жорий этганлиги учун Рибалко номидаги Тошкент олий танк командирлар мактаби кафедрасининг бошлиғи Фёдор Алексеевич Шульгинга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган рационализатор» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПУЛАТОВА.

1973 йил, 16 март. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

В. И. ИШИМБОЕВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ИНЖЕНЕР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Инженер ва илмий кадрлар тайёрлаш, республика халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун илмий тадқиқотлар олиб бориш соҳасида кўп йиллик ва самарали ишлари учун Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент темирйўл транспорти инженерлари институтининг кафедра мудири Вениамин Илёсевич Ишимбоевга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПУЛАТОВА.

1973 йил, 16 март. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ X ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ТАРАҚҚИЁТ ДАСТУРИ

Ишлаб чиқариш коллективларини социал ривожлантириш комплекс планларини ишлаб чиқиш одат тусига киритилсин. Ишлаб чиқариш структураси яхшилансин.

(Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети X пленуми қароридан).

Яқинда бўлиб ўтган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг X пленуми халқ хўжалигининг барча тармоқлари тараққиётини тезлаштириш йўлларини белгилаб берди. Министрликлар, ташкилотлар, корхоналар коллективлари зиммасига хўжаликларга раҳбарликни яхшилаш, фан-техника тараққиёти ютуқларини узлуксиз равишда ишлаб чиқаришга жорий эта бориш, асбоб-ускуналардан яхшироқ фойдаланиш, социалистик ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш суръатларини жадаллаштириш, иқтисодий тежашни кучайтириш, ишдаги ҳамма техникавий, иқтисодий кўрсаткичларни яхшилаш асосида ишлаб чиқариш самарадорлигини тинмай ошириш ҳамда беш йилликнинг ҳал қилувчи — учинчи йилида катта меҳнат зафарларини қўлга киритиш масъулиятини юклади. Айниқса, ишлаб чиқариш коллективларини социал ривожлантириш комплекс планларини ишлаб чиқишга ва шу асосда иш олиб боришга алоҳида аҳамият берилди.

Корхонамиз ишчи, инженер-техник ходимлари ана шу юксак талаблар асосида ишлаб чиқариш суръатини оширишга, коллектив ишини янгича ташкил этишга ҳаракат қилмоқда. Биз энг аввалига мамлакатимиз кўпгина йирик корхоналари коллективларининг социал тараққиёт планларини ишлаб чиқишдаги тажрибаларини пухта ўрганишга киришгандик. Бу соҳада айниқса Ленинграддаги «Светлана» бирлашмаси, Москвадаги «Динамо» заводи ва бошқа бир қанча йирик корхоналар коллективлари ибрат олишга арзигулик тажриба тўплаганлар. Уларнинг тажрибаси ҳозирда бизга қўл келмоқда.

Техника ва ижтимоий тараққиётнинг комплекс плани республикамизда биринчи бўлиб бизнинг корхонамизда ишлаб чиқилиши ва тасдиқланиши бежиз эмас. Узоқ муддатли олиб борилган тадқиқотлар ва бу тадқиқотлардан чиқарилган хулосалар, кўрилган катта тайёргарликлар, ишлаб чиқариш цехлари ва участкаларида ўтказилган оммавий-сиёсий тадбирлар, комплекс тараққиёт планининг аҳамиятини тушуниб етганлигимиз туфайли биринчи бўлиб шундай план асосида иш юритишга муваффақ бўлдик.

Комплекс план асосида иш юритиш коллективимизнинг баракали меҳнат қилишга бўлган қизиқишини беқиёс даражада оширди, давлат планларини муваффақиятли уддалашга ғайрат бахш этди. Ишчиларнинг ишлаб чиқариш ва сиёсий активлигини юқори кўтарди. Корхонада иш жараёнларини механизациялаштириш ва автоматлаштириш суръатлари тезлашди, ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва уни бошқаришдаги камчиликлар тезроқ тугатила бошланди.

Комплекс план шарофати билан кўплаб иш жараёнларини механизациялаштириш ҳамда автоматлар зиммасига юклаш, илғор тажрибаларни кенг оммалаштириш имкониятлари янада кенгроқ очилди. Меҳнаткашларнинг меҳнат ва дам олиш шароитларини тағин ҳам яхшилаш масалаларига, бу борадаги камчиликларга ўз вақтида хотима беришга кўпроқ эътибор бера бошладик. Дастлабки комплекс планимизда 1969—1970 йиллардаги тараққиёт суръатларини ошириш кўзда тутилган эди. Биринчи план бўйича иш тутган йилларимиз мобайнида анчагина ютуқлар қўлга киритилди. Ишчиларни моддий рағбатлантириш фонди ўсди, фойда кўриб ишлаш миқёси 36 процент ортди. Натижада техникани ривожлантириш ва коллективни моддий рағбатлантириш учун кўплаб маблағ ажратиш имкони туғилди.

Биринчи план якунида ишчиларимизни мукофотлаш учун 1968 йилдагига нисбатан икки баравар кўп маблағ ажратдик. Бундан ташқари пионерлар лагери ва дам олиш уйини фойдаланишга топширдик. Санаторийларга ишчиларимиз учун кўплаб путёвкалар ажратдик. Қора денгиз соҳилида эса ишчиларимиз учун санаторий қурилишини тезлаштирдик. Профилакторийларимиз кенгайтирилди, ишчиларимиз шаҳарчаси ободонлаштирилди, завод касалхонаси, стадиони, оталиқдаги мактаб ва болалар боғчалари қурилишларига беминнат ёрдам кўрсатиляпти.

Техника ва социал тараққиётнинг комплекс плани асосида ишлаш бўйича орттирган тажрибаларимиз тўққизинчи беш йилликда амалга оширилиши кўзда тутилган тадбирларни ўз ичига олган комплекс планини ишлаб чиқишда катта иш берди. Бу планнинг хомаки лойиҳаси цех, участка, бўлим коллективлари, меҳнатни илмий ташкил этиш бўйича завод кенгаши, ишлаб чиқариш бошқармаси томонидан кенг муҳокамадан ўтгач, корхона партия комитети уни тасдиқлади. Шундан кейин комплекс план корхона коллективи фаолияти учун асосий қонун бўлиб қолди.

«Ташкенткабель» заводи коллективининг янги комплекс плани 11 та бўлимдан ташкил топган. Унда беш йилликда амалга оширилиши шарт бўлган вазифалар ўрин олган. Техника иқтисодий кўрсаткичларни яхшилаш, янги техникани жорий этиш, эскириб қолган ускуналарни такомиллаштириш йўли билан уларнинг ишлаб чиқариш қувватини ошириш, маҳсулот сифатини кўтариш ва турини кўпайтиришни назарда тутганмиз. Иш жараёнларини автоматлаштириш, механизациялаштириш, илғор технологияни татбиқ этиш, ишлаб чиқаришдаги ёрдамчи иш жараёнларини механизациялаштириш, ускуналардан фойдаланишни яхшилаш ва ремонт қилишни тезлаштириш тадбирларини белгилаб олганмиз. Иш жойлари ва участкаларида меҳнатни илмий ташкил этиш, меҳнатни нормалаш ва унга ҳақ тўлашни такомиллаштириш, ишлаб чиқаришни бошқаришни яхши йўлга қўйиш, илмий текшириш ва тажриба-конструкторлик ишларини яхшилашга алоҳида аҳамият берганмиз. Коллективнинг ижтимоий тараққиётига тегишли, масалан, ишлаб чиқаришда меҳнат ва маданий-маиший шароит, яшаш ҳамда ижтимоий-маданий шароитларни яхшилаш, ишчиларининг ижодий меҳнат активлигини ҳамда ишлаб чиқаришни бошқаришдаги иштирокини ошириш каби қатор тадбирларни амалга оширишни белгилаганмиз.

Ана шу план асосида ишлаб катта наф кўрдик. 1972 йилда 323 тадбир амалга оширилиб, бундан йилига 3203,5 минг сўм иқтисодий самара кўрдик. Беш йилликнинг ҳал қилувчи йилидаги режаларимиз эса бундан ҳам юксак. Биз юксак режаларни белгиларканмиз, уни «бажара олармиканмиз» деб иккиланаётганимиз, ёки бўлмаса эришган муваффақиятларимиз билан кифояланиб қолаётганимиз йўқ. Аксинча, юксак режалар коллективимизни янада зўр ғайрат-шижоат кўрсатиб меҳнат қилишга ундамоқда.

Оз сарф-харажат билан кўп ва яхши сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш асосий шиоримиздир. Ишлаб чиқилган самарали тадбирларни ўз вақтида амалга ошириш кўп муваффақиятларимизга замин бўлмоқда. Масалан, 1969 йилда белгиланган 176 тадбирдан 141 таси, 1970 йилдаги 199 тадбирдан 182 таси, 1971 йилдаги 279 тадбирдан 254 таси муваффақиятли амалга оширилди. Бундан корхонамиз бир неча миллион сўм миқдорда иқтисодий самара кўрди.

Завод ишчи, инженер-техник ходимларига ҳар тарафлама кўрсатилаётган ёрдамлар, ғамхўрликлар уларнинг меҳнатга бўлган ихлосини ва активлигини ошиpяпти. Корхонамиз ишчиларининг ҳар учтасидан биттаси санаторий ва дам олиш уйларида хордиқ чиқариш имкониятига эга. Ишчиларимиз ўз оилалари билан ҳар ҳафтанинг дам оладиган икки кунида республикамизнинг табиати гўзал ва ҳавоси тоза жойлардаги дам олиш зоналарида хордиқ чиқаришяпти. Бу аввало техника ва ижтимоий тараққиёт комплекс планида кўзда тутилган ташкилий ва техникавий тадбирларнинг ўз вақтида амалга оширилаётганлиги самарасидир.

Ижтимоий тараққиётнинг комплекс плани асосида ишлашдан катта шарофат кўряпмиз. Янги хил кабель маҳсулотлари ишлаб чиқариш технологияси ўзлаштирилди. 33 дан зиёд янги хил кабель маҳсулотларини кўплаб ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бу маҳсулотларни ишлаб чиқаришга жорий этишдан халқ хўжалигимиз бир неча миллион сўм фойда кўрмоқда. Жаҳон практикасида биринчи марта корхонамизда миснинг узлуксиз қуйиш ва прокатлашнинг комплекс-механизациялашган установкаси ишга туширилди ва усти ялтироқ мис катанкасини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Заводимизнинг ана шу тажрибасини ўрганиш учун АҚШ, Чили, Италия, Швеция, Бельгия, Австрия, Чехословакия, Венгрия ва шу каби кўпгина мамлакатларнинг мутахассислари келиб, кабель ишлаб чиқариш жараёнлари билан танишмоқдалар. Бизнинг тажрибамизни ўрганмоқдалар. Ишчиларимизнинг ижодий меҳнатига ва заковатига қойил қолмоқдалар.

Сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш — коллективимизнинг жанговар шиорига айланиб қолди. Ҳозир корхонамизнинг қарийб 20 процентга яқин маҳсулоти энг яхши жаҳон намуналари даражасида бўлса, 80 проценти юқори сифатли буюмлардир. Ишчиларимиз шу кунларда қарийб беш хил маҳсулотимизни давлат «Сифат белгиси»га тақдим этиш учун қизғин тайёргарлик кўряпти.

Янги техника ва илғор технологияни муттасил ишлаб чиқаришга жорий эта бориш, иш унуми паст ҳамда эскирган ускуналарни модернизация қилиш асосида уларнинг иш унумдорлигини ошириш, ишлаб чиқариш жараёнларини комплекс план асосида механизациялаштириш ва автоматлаштириш соҳасида ҳам катта тадбирлар амалга оширилмоқда. Шу кунгача юзга яқин прогрессив технологик ускуналар муваффақиятли ишга туширилди.

Корхонамиз тажрибаси кенг қанот ёзяпти. Бу ҳақда алоқадор корхоналардан ва кўплаб ташкилотлардан хатлар олиб турибмиз. Улар тажрибамиз билан янада муфассалроқ танишиш истагини билдиришяпти. Корхонамизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларга ўз вақтида баҳо бериш бизда одат тусига айланиб қолган. Бу ишчиларнинг сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга бўлган масъулиятини ошиpяпти, ҳамда ишчиларнинг ижодий меҳнат активлигини кўтаряпти. Ҳозир ўнлаб ишчиларимиз беш йилликнинг учинчи йили топшириғини муваффақиятли уддалашган. Бу илғор ишчиларга эргашиб меҳнат қилаётганлар сафи тобора кенгайиб бормоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг X пленуми қарорида техника ва ижтимоий тараққиётнинг комплекс планларини ишлаб чиқиш одат тусига киритилиши алоҳида уқтирилди. Биз ана шунга жавобан иш тутишга, партиямизнинг биз саноатчиларга билдирган юксак ишончини шараф билан оқлашга ҳаракат қиляпмиз. Коллективимиз ҳар бир иш кунини янги зафар билан якунлаяпти. Смена ва кунлик ишлаб чиқариш топшириқлари ошириб бажариляпти. Комплекс тараққиёт плани корхонамиз коллективини порлоқ манзил сари етакловчи тараққиёт елканига ўхшайди. У янги-янги зафарларга бошламоқда. Заводимиз етуклик томон, камолот томон катта одимлар ташлаб бормоқда.

Ҳ. АЛИМОВ,
«Ташкенткабель» заводининг директори.

БУГУН — ПАРИЖ КОММУНАСИ КУНИ

ҲАР йили 18 мартда Франция халқи ва ишчилар синфи Париж Коммунаси кунини тантанали нишонлайди. Суратда: Париж Коммунаси кунлари тасвирланган.

ТАСС фотохроникаси.

ОТАШИН КУЙЧИ

Француз шоири, Париж Коммунаси куйчиси, машҳур «Интернационал» — партия гимни муаллифи Эжен Потье номини тараққийпарвар инсоният чексиз ҳурмат билан тилга олади. Унинг асарлари жуда кўп тилларга таржима қилинган. Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти унинг шеърлар китобини босмага тайёрлади. Қуйида шоир ижоди намуналари билан танишасиз.

Эжен ПОТЬЕ.

ПАРИЖ ҲИМОЯСИ

Эшитяпсанми, тўплар ўкирар,
Икки қадам қолди ора йўл!
Ҳу тепалик ортидан улар
Нақ бўғзингга чўзмоқдалар қўл.
Империя излайди нажот,
Эски ҳаммом, эски тос, ҳамон.
Оёққа тур! Ёв сари сур от,
Париж, кўксинг айлагил қалқон.
Хоинликни кечирмайди халқ,
Ёддан чиқмас шармандали кун.
Франция бошдан то оёқ
Ўғрихона бўлди-ку бутун.
Фақат сен пок олға боқасан,
Шавкатлисан, ёвга бемон.
Тарихга шон бўлиб қоласан,
Париж, кўксинг айлагил қалқон.
Аёллар ҳам марду ғазабнок,
Юракларда нафрат — оташлар.
Куйдир ва ёқ оташдек қайноқ,
Сиз ҳам йўлни ёринг, гаврошлар.
Париж ўртоқ, қондош оғайни,
Баррикада бўлгил, тош-дандон.
Чиниқтирган кураашлар сани,
Париж, кўксинг айлагил қалқон.
Жангал билан ургил ачитиб,
Ҳайдаб тушир тахтдан чаённи.
Династия ҳамолларин қув,
Жўшсин танда француз қони.
Французлар Францияси бўл,
Золимларнинг зулмин эт яксон.
Яна тўқсон учинчи йилдек
Париж, кўксинг айлагил қалқон.

У ЎЛГАНИ ЙЎҚ

Уқ ёғдириб, найза санчиб,
Улдирмоқчи бўлдилар.
Байроғини лойга топтаб,
Сўндирмоқчи бўлдилар.
Мушт ўйнатиб бош устида
Душман қанча урди дўқ.
Тингла, дўстим, жон Никола,
Коммуна ўлгани йўқ.
Версалликлар, о, водариғ,
Не учраса йиқдилар.
Мисли хашак ўрган янглиғ
Юз минг бошни қирдилар.
Юз минг бошни... лекин бундан
Хазина тўлгани йўқ.
Тингла, дўстим, жон Никола,
Коммуна ўлгани йўқ.
Олчоқ янчди, берди фириб,
Флуранс, Варлен ўлди.
Риго, Дюваль ҳамда Ферре,
Мильер, Муален ўлди.
Қон тўкди ёв дарё-дарё,
Шимириб тўйгани йўқ.
Тингла, дўстим, жон Никола,
Коммуна ўлгани йўқ.
Газетачи ҳар изқувар
Ямлаб ютар ёлғонни.
Саҳифадан анқиб турар,
Алами-ю бўҳтони.
Ваъз сотарлар Дюма, Дюкан,
Тум-тарақай, қуп-қуруқ.
Тингла, дўстим, жон Никола,
Коммуна ўлгани йўқ.
Дамоклнинг шамширини
Тушда кўриб қўрқарлар.
Эсла, Валлес ўлимини,
Қақшади-ку аъёнлар.
Азага ҳам улар ҳатто
Соқчисиз келгани йўқ.
Тингла, дўстим, жон Никола,
Коммуна ўлгани йўқ.
Марианна ёрдам кутар,
Бу-ку равшан масала.
Энди «ура, Коммуна» деб
Бонг урайлик баралла.
Улар тилин тишлаб қолар.
Сенинг кўнглинг бўлсин тўқ.
Тингла, дўстим, жон Никола,
Коммуна ўлгани йўқ.

Русчадан Э. Самандаров таржимаси.

ҲАМКОРЛИК РИВОЖЛАНМОҚДА

Эрон ҳукуматининг таклифига биноан бу мамлакатда меҳмон бўлган СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигиннинг Эронга қилган дўстона визити тамом бўлганидан кейин Совет—Эрон қўшма ахбороти қабул қилинди.

Ахборотда бундай дейилади: СССР Министрлар Советининг Раиси Эрон шоҳи билан, шунингдек, бош министр Амир Аббос Ҳувайдо билан қилган суҳбатлари давомида Эрон билан Совет Иттифоқи ўртасидаги мавжуд дўстона муносабатларни бутун чоралар билан янада ривожлантириш масалалари юзасидан, шунингдек, ҳар икки томонни қизиқтираётган актуал халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиб олинди.

Томонлар Совет-Эрон муносабатлари муваффақиятли ривожланиб бораётганлигидан мамнун эканликларини айтдилар ва тинч-тотув яшаш, бир-бирини ҳурмат қилиш ва ўзаро ишонч принциплари асосида ҳар иккала мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни бундан буён ҳам мустаҳкамлашга тайёр эканликларини таъкидладилар.

Ахборотда қайд қилиб ўтилганидек, томонлар Эрон шаҳаншоҳи 1972 йил октябрь ойида Совет Иттифоқига қилган визити ҳақида Совет-Эрон қўшма ахборотида баён этилган принципиал позицияларни таъкидладилар. Улар кўпгина халқаро проблемалар хусусида Совет Иттифоқи билан Эроннинг позициялари бир-бирига яқин ёки бир-бирига тўғри келганлигини мамнуният билан яна изҳор қилдилар.

Совет Иттифоқи билан Эрон Вьетнамда тинчликнинг тикланиши ер куррасида урушнинг энг хатарли ўчоқларидан бири тугатилганлигидан далолат беради, деб ҳисоблайдилар ва Ҳинди-Хитойда уруш ўчоғини тез орада тамомила тугатишга муваффақ бўлинади, деб умид қиладилар.

Яқин Шарқдаги аҳволни қараб чиқишга алоҳида эътибор берилди. Совет Иттифоқи ва Эрон Яқин Шарқдаги кескин вазият жиддий хавф туғдираётганлиги муносабати билан ғоят ташвишланаётганликларини билдирадилар. Улар Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрь резолюциясининг ҳамма қоидаларини бажариш асосида Яқин Шарқ можаросини сиёсий жиҳатдан адолатли равишда тезроқ бартараф қилишга эришиш зарур эканлигини таъкидлайдилар.

Совет Иттифоқи билан Эрон кейинги вақтларда Европада сиёсий вазиятни анча яхшилашга эришилганлигини, Европада турли ижтимоий тузумдаги давлатлар ўртасида амалий ҳамкорликка асос солинганлигини қайд қилдилар. СССР билан Эрон хавфсизлик ва ҳамкорлик масалалари юзасидан Умумевропа кенгашини тез орада чақириш ва муваффақиятли ўтказиш барча халқларнинг тинчлиги ҳамда хавфсизлигини мустаҳкамлашга мос бўлиб тушади, деб ҳисоблайдилар.

Совет Иттифоқи билан Эрон, дейилади сўнгра ахборотда, Осиёда коллектив хавфсизлик системасини амалга оширишга ёрдам бериш ниятида эканлигини билдирадилар.

Ахборотнинг охирида бундай дейилади: СССР Министрлар Советининг Раиси Эронда бўлган вақтида ўзи ва ҳамроҳлари самимий кутиб олинганлиги ва ўзларига кўрсатилган меҳмондўстлик учун миннатдорчилик изҳор қилди. СССР Министрлар Советининг Раиси Эрон бош министрини расмий визит билан Совет Иттифоқига боришга таклиф этди. Бу таклиф қабул қилинди. Визит вақти кейинчалик белгиланади.

ЭЛ МЕҲРИ

ДЕПУТАТ ВА ҲАЁТ

Колхоз клубида одамлар гавжум. Қишлоқ Советининг раиси, депутат Раҳимжон Ибодуллаев сайловчилардан тушган наказларнинг ижроси ва қишлоқ Советининг фаолияти тўғрисида ҳисоб беряпти.

— Мумкинми? — орқароқда ўтирган эллик-эллик беш ёшлардаги киши қўл кўтариб рухсат сўради.

— Марҳамат, Қўзи ака!

— Ҳаммамиз ҳам беш бармоғимиздек биламиз, Араб қишлоғининг жамоли кун сайин яшариб, бағри кенгайиб боряпти. Янги уйлар, кенг ва равон кўчалар пайдо бўлди. Болалар кўпайиб, ўқувчи ёшлар сони ҳам ошди. Энди бошланғич мактаб ўрнига саккиз йиллик мактаб қурилса соз бўларди.

— Жуда тўғри таклиф.

— Маъқул гап-да...

Қўзи ака Собиров сўзини тугатмасданоқ ён теварақдан унинг гапига қўшилувчилар кўпайиб кетди.

— Яхши, ўртоқлар, маслаҳатлашиб кўрамиз, — деди Раҳимжон ака таклифни қўлидаги кўк муқовали дафтарчага ёзиб қўяркан.

Кўп ўтмай қишлоқ Советининг сессиясида сайловчиларнинг наказлари қандай бажарилаётганлиги масаласи кўрилди. Унда кўпгина наказлар қатори Энгельс номли колхозининг Араб қишлоғи марказида саккиз йиллик мактаб биноси қуришга ҳам қарор қилинди. Қисқа вақт ичида жой танланиб, мактаб биноси учун пойдевор қазилди, деворлар тикланди. Мактаб ўтган йилнинг бошида ишга тушди...

Раҳимжон ака қишлоқ Совети раислигига сайланганидан буён ўн олти йил ўтди. Бунга қадар у Хивадаги қишлоқ хўжалик техникумини битиргандан сўнг аввал колхозда ҳисобчи, кейинчалик қишлоқ Советида секретарь бўлиб ишлади. Урганч районидаги Юқори Дўрмон қишлоқ Совети раислигига сайлангач, у депутатларнинг активлигини оширишга, сайловчилар наказларининг бекаму-кўст бажарилишига алоҳида эътибор берди. Мана 16 йилдан буён қишлоқ Советига раҳбарлик қилмоқда.

Шуниси қувончлики, қишлоқ Совети территориясидаги Карл Маркс ва Энгельс номли колхозларнинг экономикаси йил сайин юксалиб бормоқда.

Қишлоқ Советининг ғашаббуси, депутатларнинг жонбозлиги туфайли ўтган йили сайловчилардан тушган 18 та наказнинг 15 таси бугунгача ниҳоясига етказилиб, 3 таси бажарилиш арафасида турибди.

Энгельс номли колхоз фермасида янги механизациялашган агрегат, медицина пункти, сартарошхона, Карл Маркс номли колхоз марказида ҳаммом, маиший хизмат кўрсатиш комбинати биноси, 200 бош сигирга мўлжалланган сут-товар фермаси қуриб ишга туширилди ва 5 километрлик тош йўл очилди. Ҳар йили кўчат ўтказиш ойлиги қишлоқда кенг авж олади. Ўтган йил баҳорда йўл ёқаларига 8000 тупдан ортиқ мевали, манзарали дарахт ва тут кўчатлари ўтказилди. 20 га яқин доимий ва мавсумий боғча-яслиларда колхозчиларнинг 1000 дан ортиқ ўғил-қизлари тарбияланмоқда. Булардан ташқари кино-театр, 3 та шинам кутубхона, 3 та клуб, салкам икки минг ўринли 5 та мактаб, 4 та магазин, иккита радиоузел, маиший хизмат кўрсатиш комбинати, чойхона, ошхона, новвойхона, касалхона ва бошқа маданий-маиший хизмат кўрсатувчи муассасалар мунтазам ишлаб турибди.

Қишлоқ Советида саккизта доимий комиссия бўлиб, уларнинг ҳар икки ойда бир марта мажлиси ўтказилади. Депутатлар ўз сайловчилари олдида йилига икки мартадан ҳисоб бериб туришади. Ижроия комитетнинг мажлислари эса ойига икки марта чақирилади.

— Хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик қилишда биз доимо жамоатчиликка таянамиз, — дейди Р. Ибодуллаев, — қишлоқ хўжалик доимий комиссияси аъзоларининг ташаббуси билан колхоз шийпонларида қироатхоналар очдик, қишлоқларни бир-бирига уловчи йўллар қурдик.

Кишилар кўнглини топиш, уларнинг ҳурматига сазовор бўлиш ҳар кимнинг ҳам қўлидан келавермайди. Юқори Дўрмон қишлоқ Советининг Бошмурод Оллоберганов, Толи Тўраев, Машарип Юсупов, Олланазар Қурбонов сингари депутатлари ўз бурчларига юксак масъулият ва ҳалоллик билан қараб, сайловчилар ишончини бекаму кўст оқламоқдалар. Ана шу жонкуярларнинг сардори — Раҳимжон Ибодуллаев. У ўзининг одамларга нисбатан алоҳида ғамхўрлиги, меҳрибонлиги туфайли элда обрў қозонганлардан.

— Қишлоқ Советимиз бўйича 1625 гектар пахта майдони бор, — дейди у. — Ўтган йили Карл Маркс номли колхоз деҳқонлари 760 гектар ернинг ҳар гектаридан 47,7 центнердан ҳосил кўтариб, энгельсликлардан устун келган эдилар. Пахтакорларимизнинг бу йилги марраси янада юксак. Улар ҳосилдорликни гектар бошига яна 4-5 центнер кўпайтириш ниятида меҳнат қилишяпти.

...Улуғ Ватан урушининг қатнашчиси, қишлоқ Советининг раиси, депутат Раҳимжон ака Ибодуллаев ўзининг фидокорона меҳнати учун бир неча марта тақдирланди. Унинг кўкрагини Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва қатор медаллар безаб турибди. 1970 йилда социалистик мусобақа шартларининг муваффақиятли бажарилишида эришилган ютуқлар учун қишлоқ Совети «Москвич» енгил автомашинаси билан мукофотланди. Бунда тиниб-тинчимас депутат Раҳимжон аканинг хиссаси катта.

Р. ЗАРИПОВА.

Акмал ПЎЛАТ.

ЧЎПОНИМ

(ҚЎШИҚ)

Яша, танти мард чўпон,
Суравер даври-даврон.
Писанд эмас чўпонга
Иссиқ, совуқ, қор, бўрон.

Уйи — ям-яшил саҳро,
Халққа хизмат муддао,
Қўй, қўзилар яйрайди
Ёқимли тоза ҳаво.

Бахтлисан гул Ватанда,
Озод, гўзал чаманда,
Чорва ўссин, юксалсин
Шу ажойиб бўстонда.

Чорвадорлар бор бўлсин,
Доим бахти ёр бўлсин,
Дов юракли чўпонлар
Юрт ичра донгдор бўлсин.

Чал найингни чўпоним,
Омон бўл қадрдоним.
Акмал сени куйлайди,
Йўқ заррача армоним.

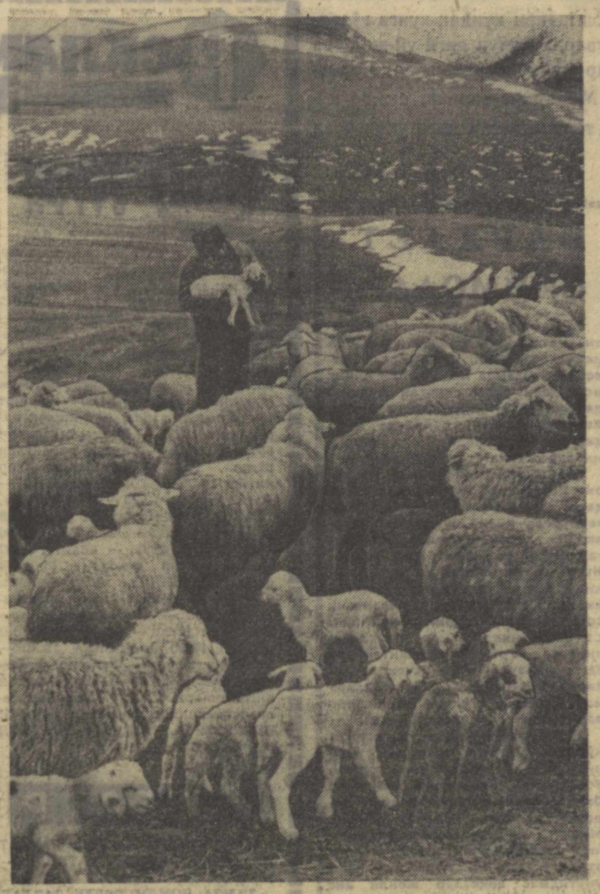

Суратда: Урта Чирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозининг бош чўпони Эргаш Нодиров.

Г. Пун фотоси, (ЎзТАГ).

Рамз БОБОЖОН

ЕР СОҲИБИ

(ЁЗУВЧИ ЁН ДАФТАРИДАН)

Сўнгги вақтларда одамнинг жамият олдидаги масъулиятини ҳис этиш тўғрисида, инсоний бурч тўғрисида гап кетса, ҳамиша Масодиқ акани эслайдиган бўлиб қолдим.

Ажаб, ёши жиҳатидан аллақачон кексалар сафидан ўрин олса арзийдиган бу одамнинг қалбига бир умрга ўчмас чўғ солган нарса нима? Улкан, ниҳоят мураккаб ҳаёт йўлини босиб ўтган, турмушнинг қанчадан-қанча аччиқ-чучукларини татиб кўрган бободеҳқон не учун бир нафас тиним билмайди? Қадамидан ўт чақнайдиган норғул йигитлар увишадиган қаҳратон совуқда ҳам, қушлар ўзларини сояга урадиган саратонда ҳам не учун дала кезади, боғ оралайди? Нима ахтаради, жонсарак бу одам? Балки шон-шуҳрат истар? Йўқ, бу ҳиссиёт унга бегона. Ахир кўксини гулдек безаб турган орден ва медаллари кимникидан кам? Уларнинг бир қисмини Улуғ Ватан урушида кўрсатган жанговар хизматлари учун олган бўлса, қолганлари сўнгги йилларда меҳнат фронтида топган шуҳратларидан нишона. Эл олдидаги обрў-эътибори эса ҳавас қилса арзигудек.

Масодиқ ака қарийб чорак асрдан буён раҳбарлик қилиб келаётган Киров номли совхоз Андижон областидагина эмас, бутун Ўзбекистонда машҳур бўлган илғор хўжаликлардан бири. Ҳосилдорлик муттасил ошиб, давлат планлари ҳар йили ортиғи билан адо этилмоқда. Бир ярим минг оилани бирлаштирган улкан коллективга раҳбарлик қилиш осон гапми: қанча ташвиш бошида. Бирини ҳал қилиб улгурмай, иккинчиси рўпара бўлади. Ташкилий, хўжалик ишларигина эмас, одамлар ҳақида ҳам ўйлаши керак. Иш кабинетида, боғда, далада ҳар куни қанча одам «ота» дея мурожаат қилади.

Хўш, бу одамни янги режалар тузиб, янги ишларни бошлашга мажбур қилаётган нарса нима? Виждони, табиатан тиниб-тинчимаслиги, жонсараклиги. Элга, давлатга нафи тегадиган бирон ишга жазм қилдими, бас, ҳаловатини йўқотади, ўзи ҳам тиним билмайди, бошқаларни ҳам тинч қўймайди. Шу ишни охирига етказмагунча кўнгли ўрнига тушмайди.

Ана шундай эзгу ниятлардан бири Масодиқ ака қўшни райондан қайтиб келаётганида рўй берди.

...Тун яримлаб қолган. Обдон толиққан Масодиқ ака шофёр ёнида сукут сақлаб кетиб борарди. У кун бўйи одамлар билан бўлиб, бир нафас ўзи билан ўзи кенгашишга вақт топмас, шунинг учун ҳам йўлда хаёл суриб кетишни хуш кўрарди. Отанинг бу одатини шофёр йигит яхши билар, унга халал бермасликка ҳаракат қилар эди.

Машина баландга кўтариладиган илон изи йўлга яқинлашган сари Масодиқ ака янада сергаклашди. Ой ёруғида паст-баланд тепалар аллақандай сирли туйиларди. Бу йўлдан биринчи марта юриши эмас. Лекин бугун эрталаб келаётганида негадир бошқача кўз билан қараб, тўсатдан пайдо бўлган ажабтовур бир фикрни юрагига тугиб қўйган эди.

Баҳорда қор эриши билан бу тепаликларни ям-яшил кўкатлар қоплар, кўп ўтмай лола-ю қизғалдоқларга бурканар, шу атрофдаги колхозлар ўз отарларини бу ерларга ҳайдашар эди. Аммо июнь ойининг бошларидаёқ кўкатлар қуриб адо бўлар, ерларнинг юзини шўр босиб, яйдоқ далага айланарди-да, келгуси баҳорга қадар яна яланғоч, кўримсиз ташландиқ тепалар эски ҳолича қоларди.

Қани энди катта бир ариқ сув бўлса... Жаннат қилиб юборса бўларди бу ерларни! Сув! Лекин уни қандай қилиб олиб чиқиш мумкин? Денгиз сатҳидан — 800, Фарғона водийсига нисбатан 400 метр баландликда, нақ Кисловодскнинг ўзгинаси. Сув чиқариб кўрчи бу ерларга! Балки одамлар сув келтиришнинг чорасини топмаганлари учун ҳам Ёмон адир деб ном беришгандир? Наҳот иложи бўлмаса?

Сув олиб чиқиш мумкин, деган фикр бора-бора унга тинчлик бермай қўйди. Қишлоқ хўжалик техникасини мавсумга шайлаш масаласи кўрилган йиғилишда ҳам, токзорларни оралаб юрганда ҳам, қариялар билан чойхонада гурунглашиб ўтирганида ҳам, ҳатто клубда кино кўраётган пайтларида ҳам Ёмон адир кўз олдига келаверди.

Совхоз раҳбарлари-ю партия бюросининг аъзоларини ўз кабинетига тўплади. Қишлоқ оқсоқоллари ҳам четда қолмади. Чунки, бирон катта тадбирни амалга оширишдан олдин оқсоқолларни чақириб, уларнинг фикр ва мулоҳазаларини эшитиш, маслаҳат сўраш одат тусига кирган эди.

Тўпланганлар совхоз директори ўртага ташлаган масалани обдон ўйлаб кўришди, ҳар ким ҳар хил фикр айтди, узоқ баҳслашишди. Адирни ўзлаштириш, сув олиб чиқиш, у ерларда боғ ва токзорлар барпо этиш—яхши гап! Лекин айтишгагина осон. Бундан ташқари у тепаликларнинг эгаси бор. Улар нима дейди? Энг мураккаби эса — 400 метр баландликка сув олиб чиқиш!

Ярим кечага қадар чўзилиб кетган бу маслаҳатдан кейин уйга қайтишар экан, Масодиқ аканинг эски сафдошларидан бири:

— Совхознинг ўз иши, ўз ташвишлари камлик қилаётганмиди? — деб сўраб қолди. — Янги ғалвани ўз қўлингиз билан гарданингизга юклашнинг нима кераги бор эди?! Сизни ким мажбур қиляпти?

— Ҳеч ким. Виждон амри бу! — деб жавоб берди директор.

Суҳбатдоши эса:

— Араванинг каттасини тортмоқчисиз, зўриқиб қолманг тағин! — дея огоҳлантирган бўлди. — Осон ишмас бу.

Бу ишга тўғаноқ бўлганлардан бири — шу адирга эгалик қилувчи қўшни район раҳбарлари эди.

— Бу ерлар бизнинг районга қарашли. Уни ҳеч кимга бермаймиз! — деб туриб олишди улар.

Область сув хўжалигининг раҳбарлари эса бу ташаббусни эътиборга лойиқ деб топишмади. «Давлат планига асосан Кампирравот сув омбори қурилгандан кейин бу масала ўз-ўзидан ҳал бўлади. Сабр қилиш керак», деб маслаҳат беришди.

Лекин Масодиқ Мадиёров кутиб туролмасди. Буни кечирилмас хато деб биларди. Ахир шу йил куздаёқ тонна-тонна мева-узум, сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотлари бериши мумкин бўлган унумли ерларнинг қаровсиз ётиши гуноҳ эмасми?!

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретарига у Ёмон адир билан боғлик бўлган бутун дардини, мақсад ва режаларини лўнда қилиб гапириб берди.

Орадан бир ҳафта ўтгач, Масодиқ Мадиёровни областга чақиришди.

...Равон асфальт йўл совхоз марказидан узоқлашган сари тобора баландлаб борарди. Кенг далалар, ям-яшил қишлоқлар орқада қолди. Олдинда эса паст-баланд тепаликлар, ўт-ўланлар аллақачон қовжираб улгурган яйдоқ далалар. Ана шундай кимсасиз чўлда тўсатдан, худди эртаклардагидек гўё ғойибдан ажойиб бир манзара: тўкин боғу-токзорлар, сабзавоту-полизлар пайдо бўлди...

Ҳа, кекса коммунист, миришкор боғбон Масодиқ ака ахир ўз мақсадига эришибди. Бундан тўрт йил муқаддам, 1969 йилда қақраб ётган Ёмон адир қўйнига дастлабки скреперу-бульдозерлар, экскаватор-у, ариқ қазийдиган машиналар кириб келган эди. Шундан бери мўлжалдаги ишларнинг катта қисми адо этилди. Минг гектардан ортиқ ер ўзлаштирилди. Навбатда эса яна шунча ер турибди.

Ёмон адирни Яхши адирга айлантириш учун шу кунга қадар 800 минг сўм сарфланиб, биринчи йилиёқ 700 тонна пиёз, 300 тонна қовун ва тарвуз, 400 тонна дон етиштирилди. Ўтган йили токзорлардан 2000 тонна узум йиғиб олинди.

Ўзининг сарбаст гавдасига хос салобат ва вазминлик билан ҳикоя қилаётган директорнинг ҳисоб-китобларига кўра, бу ерларга сарфланган жами харажатлар ўтган йил кузда тўла-тўкис қопланди.

Боғ ва токзорларни оралар эканмиз, бу ерларнинг ўзига хос табиий кўрки қўллари қадоқ кишилар адирга бахш этган гўзал чирой билан уйғунлашиб, ажойиб бир манзара ҳосил қилганидан кўнглимиз қувончга тўлди. Инсон қудрати-ла уйқудан уйғонган азим тепаликлар, ихлос билан таралган қатор-қатор ишкомлар, ғир-ғир елаётган беғубор шабада, ариқларда шилдираб оқаётган биллурдек мусаффо сув... Дарвоқе, Андижон сой, Қорағуж канали бўйида қурилган насос станцияси 400 метр баландликка кўтариб бераётган сув осонликча етиб келмади бу ерларга... Пастда сув иншооти, тепада эса 400 куб ҳажмдаги сув омбори. Унинг устида саккиз қиррали каттакон сўри — деҳқонларнинг оромгоҳи.

Экскаватор бетиним гуриллайди, бульдозер ҳайқириб тупроқ суради. Булар Василий Никитин билан Иван Савченколарнинг машиналари. Адирни ўзлаштириш давом этмоқда. Янги ерларни текислаш тугалланиши билан ирригаторлар сувни ўша ерларга буришади. Улар кетидан эса Маҳмуд Толипов, Раҳимжон Расулов каби тажрибали боғбонлар, бутун бўлимнинг азаматлари ишга тушишади. Бу ерда дастлаб 13 киши иш бошлаган эди. Ҳозир эса 450 кишига етди, катта оилага айланди.

Шу кунгача Ёмон адир ерларидан 800 гектари ўзлаштирилиб, ишга туширилди. Яна мўлжалда 1200 гектар ер турибди. Ҳадемай бу ерлар ҳам жаннатмакон бўлади. Ўтган йил совхозда янги — 8-бўлим тузилди, ба мисоли оилада янги фарзанд дунёга келди. Айни вақтда уч бўлим бирлашиб, «Прогресс» номи билан янги совхоз — янги хўжалик бўлиб, бу катта оиладан ажраб чиқиб кетди ва мустақил ҳаёт йўлига қадам қўйди. Режада ҳали ишлар кўп...

Чўл шабадаси намхуш, салқин ҳаво уфураётган сўри ёнида турибмиз. Совхоз ишчилари ҳақида, хўжаликнинг истиқболи, Ёмон адирнинг келажаги тўғрисида мароқ билан ҳикоя қилаётган мезбон ўхтин-ўхтин бир нафас жим бўлиб, олисларга ўйчан тикилиб қолар экан, аллақандай хайрли ишларнинг режаларини тузаётгандек бўлиб туюлади. Яна бирон гапни юрагига тугиб қўйганми, ким билсин! Чунки, бу ер соҳиби табиатан тиниб-тинчимайдиган одам.

Хўжаобод.

Рассом А. Қамбаров.

Ўткир РАШИД

ҲАЛИ БАҲОР КЕЛМАГАН ЭМИШ!..

Колхоз раҳбарлари орасида об-ҳавонинг келгуси ўзгаришларидан қўрқиб, дала ишларини пайсалга соладиганлари ҳали ҳам ондасонда учраб туради. Улар экиш-тикишни кечиктириб, ғафлатда қоладилар.

Шунақа раислар ҳақида колхозчилар бундай дейишади:

Мана бизнинг раисга қаранг!
Ҳоври баланд, мўйловлар таранг.
— Дала иши суст-ку! — десангиз,
Бир баҳона топади аранг.

Ҳали баҳор келмаган эмиш,
Лайлак келса бошланармиш иш.
Бу ерларнинг осмони бошқа,
Бу ердан тез кетмас эмиш қиш.

Машиналар соғи чорвоқда,
Раис қўйган занжир-тузоғда,
Касаллари паришон, сарсон,
Бири боғда, бириси тоғда.

«Шу кунларда, — дейди, — вақт йўқ,
Ҳар ёқда тўй, зиёфат қуюқ.
Эсон бўлсак дала иши ҳам —
Бўлар аста, бунга кўнгил тўқ.

Баҳорнинг йўқ эрта-ю кечи,
Сабр қилиб турайлик пичи.
Қурбақалар ҳали уйқуда,
Чиқмаган-ку ҳали ниначи».

Раис гапга зўр, қайнарбулоқ,
Иш десангиз оёқ йўқ, чўлоқ,
Баҳорга чап бериб, танқидга —
Тутилар-у, бўлар у улоқ.

Ажаб савдолар

БЎҒИЛГАН ИШТАҲА

Ҳа, Убайдуллаевнинг иштаҳаси бўғилди. У энди тухум емайди. Тухум ҳақида гап очилган давра унга бегона. Кўзи тухум у ёқда турсин, муштумдек тошга тушса ҳам юраги орқасига тортиб кетади. Дарҳол орқага қайтиб, йўлни бошқа ёққа солади. Ана шундай, Убайдуллаев тухумдан, оддийгина товуқ тухумидан юрак олдириб қўйди.

Нега дейсизми? Ажабланманг. Сабаби бор. У ҳам авваллари айниқса «Янгиер» совхозининг 4-бўлимидаги паррандачилик фермасига мудир бўлиб келган биринчи кунларда бошқалардек қовурилган, сувда пиширилган, қўрга кўмилган тухумларни, паловга босилган, шўрвага солинган, пиёз билан ҳил-ҳил қилиб пиширилган товуқ гўштларини зўр иштаҳа билан ерди. Ўзи ҳам мудир бўлгач, эт боғлаб, юзларига қизил югурди. Мудир деса дегудек басавлат, юрганида ер силкинадиган йирик жуссали бўлиб қолди.

Иштаҳа деган бир очилмасин экан. Очилгандан кейин уни ҳеч нарса билан тўйдириб бўлмас экан. Б. Убайдуллаевнинг ҳам кун сайин иштаҳаси карнай бўла борди. Қараса бўлим бошқарувчиси Ю. Тўраевнинг ҳам кўзлари товуғу тухумларга тушганида мужгон-мужгон бўлиб кетяпти. Мудир дарҳол паррандабоқарларга буюриб, қовурдоқ қилдирди, гўшту-тухумларни ҳил-ҳил пиширтирди. Шу куни хўб базм бўлди. Бундай базмлар эртасига ҳам, индинига ҳам давом этди. Илгари уйга қайтишаётганида чўнтакларини қаппайтириб келишса, энди тухумларни яшчикда ташийдиган бўлиб қолишди. Ҳой, нима қиляпсизлар, ахир бир кун текин томоқ тешиб чиқади-ку, дейдиган мард топилмади. Шу аҳвол 8 ой давом этди. Фақат халқ назоратчилари аралашдию, тулпа-тузук иштаҳа бўғилди-қолди.

Ҳисоб-китоб қилиб кўрилганида 100 минг дона тухум кам чиқди. Паррандачилик фермаси 3 минг бош товуқдан 350 минг ўрнига 73 минг дона тухум топширди. Халқ контроли комитети мажлисида ферма мудири Б. Убайдуллаев бундан кейин тухум емайман, есам тешиб чиқсин, қаердан топсам ҳам, 70 минг дона тухумни йил охиригача келтириб бераман, деб тавба-тазарру қилди. Назоратчилар ҳам унинг ваъдасига лаққа ишонишди. Б. Убайдуллаев шу йилнинг январь ойигача 20 минг дона тухумни Янгиер район тайёрлаш идорасига топширди-да, қолгани насия, топганимда оларсизлар, деб қуллуқ қилиб чиқиб кетди.

Янгиер районидаги «Янгиер» совхозида ана шундай ажаб савдолар бўляпти.

ҚИНҒИР ИШНИНГ ҚИЙИҒИ

Шундай одамлар бўладики, пул деса тошни қисиб сувини чиқаради, ўзини ўтга-чўққа уриб, минг хил товланади. Ишқилиб қўл урган ишидан фойда чиқарса бас. Одамларнинг ўзи ҳақида нима деяётгани билан сира-сира иши бўлмайди. Алихон Ўлмасов ҳам ана шундай пулга тузоқ қўядиган кишилардан чиқиб қолди. Поп районидаги «Поп» қишлоқ Совети аҳолиси унга «Ҳой бола, тиниб-тинчиб юр, пул деса ўзингни томдан ташлама, ҳалол ишлаб, ҳалол ҳақ ол, бўлмаса бир куни пушаймон бўлиб қоласан», деб танбеҳ берганларида ҳам ўз билганидан қолмади.

Бирини ака, бирини ука деб район матлубот жамиятига мол тайёрловчи бўлиб жойлашиб олганидан кейин иши яна авж олиб кетди. Дарров жамият раиси Омонов ва бош бухгалтер Маматоваларнинг кўнглини топиб, апоқ-чапоқ бўлиб олди-да эски ҳунарини бошлади, найрангларини ишга солди. Пул дегани ҳам унинг киссасига дарё бўлиб оқа бошлади.

Ҳадигини олган одамга мол тайёрловчилик ҳам қайнаб турган бир хазина экан. Гўшт дўкони дегани районда қатор-қатор. Ҳар куни харидорнинг талабини қондириб турилса, пичоқ мойдан чиқмайди. Алихон Ўлмасов ёнига ҳамкасби Тошматов ва кассир Абдураҳмоновларни олиб, Наманган области бозорларини хўб кезиб юрди. Фойда устига фойда олавергач, гарчи қонун йўл қўймаса ҳам, Қозоғистон, Қирғизистон, Ўзбекистоннинг йирик-йирик бозорларидан қорамол харид қилди. Актга бор-йўқлиги номаълум кишиларнинг фамилиясини ёзиб, пода-пода қўйларни матлубот жамиятининг қушхонасига ҳайдаб келтириб топшираверди. «Меренос», Қоракўл қўйлари Наманганда харидоргир бўлади. Ёғи ёғга, гўшти гўштга ажралгач, дўконларда килограмми 5 сўмдан сотилаверди. Аммо, қинғир ишнинг қийиғи қирқ йилдан кейин ҳам чиқади, деганларидек Алихон Ўлмасовнинг қаллоблиги фош бўлди. У келтирган қўйларининг вазнини ошириб кўрсатиб, 600 та қўйнинг 372 тасини давлат ҳисобига, қолганини ўз ҳисобига ўтказиб юборган экан. Матлубот жамияти раиси Омонов ва бош бухгалтер Маматовалар унинг қийиқ ишини кўрсалар ҳам «акт тузилди, қўйлар қабул қилинди, гўштга сўйиб, сотиб юборилди» деб А. Ўлмасовга ҳатто раҳмат ҳам айтишибди. Ана шундай ажиб раҳбарлар ҳам бўларкан...

Р. ТУРСУНОВ.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР

ИРЛАНДИЯНИНГ ЯНГИ ҲУКУМАТИ

ДУБЛИН, (ТАСС). Ирландия парламентининг вакиллар палатаси Фине Гал партиясининг раҳбари Лиам Косгрейв бошчилигидаги Ирландия янги ҳукуматининг составини тасдиқлади. Ҳукуматга Фине Гал партияси аъзоларидан 9 министр ва Ирландия лейбористлар партияси аъзоларидан 5 киши киритилган. Лейбористларнинг раҳбари Бренден Кориш бош министрнинг ўринбосари, соғлиқни сақлаш ва социал таъминот министри бўлиб қолди.

Фине Гал партиясининг аъзоси Г. Фитцжеральд ташқи ишлар министри, яна шу партия аъзоларидан Р. Райан молия министри, П. Донеган мудофаа министри, лейборист Д. Китинг саноат ва савдо министри қилиб тайинланди.

28 февраль куни бўлиб ўтган муддатидан аввалги парламент сайловида ана шу иккала партия коалицияси ғалаба қозонган эди. Фине Гал партияси парламентда 54 ўрин ва лейбористлар партияси 19 ўринни олди.

Луноход Шимоли-Шарққа йўл олди

ОЛИС КОСМИК АЛОҚА МАРКАЗИ, 16 март. (ТАСС). «Луноход-2» автомат аппарати Лемонье кратерининг Жануби-Шарқий чегараси яқинидаги «денгиз-қитъа» ўтиш зонасида комплекс илмий тадқиқотларни ўтказиб бўлгач денгиз зонасига қайтиб келди.

14 ва 15 март кунлари ўзиюрар аппарат тадқиқотларнинг янги районига чиқиб олиш мақсадида Шимоли-Шарқий томонга силжиди. Луноход ҳаракат қилган трасса бўйлаб ой жинсларининг қанчалик магнитлилиги, ой заминининг физик-механик хусусиятлари ва химиявий таркиби ўлчаб борилди. Атрофдаги жойнинг янги манзаралари ерга юборилди.

Луноходга ўрнатилган радиометр ёрдамида қуёш ва галактик космик нурларининг корпускуляр оқимлари характеристикаси ўлчаб кўрилди.

Ҳозиргача луноход жами 17 минг 680 метр йўл босди. 14 март куни ўтказилган радиоалоқа сеансининг ўзида ўзиюрар аппарат 2800 метр йўл юрди.

Ўзиюрар «Луноход-2» аппарати ой юзасини тадқиқ қилишни давом эттирмоқда.

АМЕРИКА ИНФОРМАЦИЯ АГЕНТЛИКЛАРИНИНГ ХАБАРИ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Вьетнамда урушни тўхтатиш ва тинчликни тиклаш тўғрисидаги битимга мувофиқ АҚШ армияси 15 мартдан бошлаб Жанубий Вьетнамдаги ҳарбий операцияларда иштирок этишини расман тўхтатиши Сайгонда эълон қилинганлигини Америка информация агентликлари хабар қиладилар.

Вьетнамдаги агрессия натижасида Америка Қўшма Штатларининг 56 мингга яқин солдат ва офицери ўлди ҳамда бу урушга 146 миллиард доллар маблағ сарфланди, деб таъкидланади хабарларда.

СОВЕТ ПАРЛАМЕНТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ АНГЛИЯДА

ЛОНДОН, 16 март. (ТАСС). СССР Олий Советининг депутати СССР парламент группаси комитетининг аъзоси А. В. Романов бошчилигида СССР парламент группасининг Совет — Англия секцияси делегацияси Англия — Совет парламент группаси таклифига биноан, бу ерда меҳмон бўлиб турибди. Кеча бу делегация Англия парламентида бўлди, Англия — Совет парламент группасининг аъзолари билан ва парламентнинг бошқа аъзолари билан учрашди.

Делегация аъзоларини ташқи ишлар ва миллатлар ҳамдўстлиги билан шуғулланувчи министр А. Дуглас-Хьюм қабул қилди.

Кечқурун делегация аъзолари Англия — Совет парламент группаси ва «Буюк Британия—СССР» уюшмаси томонидан делегация шарафига ўтказилган зиёфатда ҳозир бўлдилар.

Ўз маҳсулотларини Совет Иттифоқига экспорт қилаётган чехословак корхоналари орасида «ЧКД» бирлашмаси заводлари алоҳида ўрин тутади. Суратда: «ЧКД» бирлашмасига қарашли «Электротехника» заводининг мутахассиси Ян Клуганошт электр мотори стартерини йиғмоқда.

ЧТК — ТАСС фотоси.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

✦ НЬЮ-ЙОРК. АҚШ қуролли кучлари Тинч океандаги қўмондонлигининг вакили Гонолулуда эълон қилинган хабарида айтиладики, Америка ҳарбий самолётлари, шу жумладан стратегик «В-52» бомбардимончи самолётлари Камбоджанинг озод қилинган районлари устига бомбалар ташлашни давом эттирди.

✦ СОФИЯ. Режиссёр Ю. Озеровнинг «Ҳалоскорлик» кино эпопеяси Болгария Халқ Республикасидаги кинотеатрларнинг экранларида намойиш қилиниб, ғоят манзур бўлган совет фильми, деб эълон қилинди. Бу фильмни 6,5 миллион нафардан кўпроқ томошабин келиб кўрди. Бултур мамлакат меҳнаткашларидан 27 миллион киши совет кинематографчиларининг 43 та кинофильми билан танишган эдилар.

✦ КУАЛА-ЛУМПУР. Малайзиянинг миллий галереяси биносида «Совет фотография санъати» деган кўргазма очилди. Маданият, ёшлар ва спорт ишлари билан шуғулланувчи министр Абу Самах кўргазмани очиш маросимида сўзлаган нутқида малайзияликларни совет кишиларининг ҳаёти билан фотографиялар орқали таништириш Совет Иттифоқи ва Малайзия халқлари ўртасидаги ҳамжиҳатликни янада кенгайтириш ишига хизмат қилади, деб уқтириб ўтди.

✦ ВЕНА. Бултур Австрияда 347 киши қора дори сақлаш, уни тарқатиш ва истеъмол қилишда айбланиб, қамоққа олинган эди. Расмий маълумотларга қараганда, 1971 йилда шундай жиноят қилганликлари учун 195 киши қамоққа олинган эди.

✦ ВАШИНГТОН. АҚШ демократик партиясининг аъзоси бўлган сенаторлар Американинг чет элларда жойлаштирилган қўшинлари сонини қисқартириш кераклигини айтдилар. Катта кўпчилик овоз билан қабул қилинган резолюцияда демократик сенаторлар АҚШ ҳукуматидан Америка қўшинларининг чет эллардаги 600 минг кишилик группасини бир ярим йил ичида «анча қисқартиришни» талаб қилдилар.

✦ БАЙРУТ. Исроил ҳарбий самолётлари чоршанба куни яна Ливаннинг осмон чегарасини бузиб ўтди. Байрутдаги «Ал Анвар» газетасининг хабар қилишича, осмон қароқчилари мамлакатнинг жанубий районлари тепасида, шунингдек Ливан пойтахтидан 40 километр жанубда жойлашган Сайда шаҳри устида пастлаб учиб ўтдилар.

(ТАСС).

МУДҲИШ СТАТИСТИКА

ЖЕНЕВА, (ТАСС). Европа мамлакатларида ҳар 30 секундда рўй бераётган йўл ҳодисалари натижасида ҳар беш минутда 1 киши нобуд бўлмоқда ва яна 20 киши жароҳатланмоқда, деб хабар беради БМТнинг Европа иқтисодий комиссияси.

Охирги статистика маълумотларига кўра, 1971 йилда 1.120.000 ҳодиса қайд этилган. Бунинг натижасида 92.000 киши ҳалок бўлган ва 2.163.000 киши жароҳатланган. ГФР йўл ҳодисалари сони жиҳатидан биринчи ўринда туради. Бу мамлакатда 254.714 ҳодиса юз бериб, 18.882 киши ҳалок бўлган. Англия иккинчи ўринда туради. Бу мамлакатда 202.674 марта йўл ҳодисалари юз бериб, 7,810 киши нобуд бўлган.

БЕРУНИЙНИНГ 1000 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

1973 йил сентябрида улуғ энциклопедист олим Беруний туғилган кунга 1000 йил тўлади. СССР Фанлар академияси шу юбилей байрамини ўтказиш комиссиясини тузди. СССР Фанлар академиясининг вице-президенти П. Н. Федосеев ташкилот комитетининг раиси қилиб тасдиқланди. Комитет составига Москва, Ленинград, Ўрта Осиёнинг қардош республикалари ва Қозоғистон вакиллари киритилди.

Юбилейни байрам қилиш программаси белгиланди.

1973 йил сентябрида Москвада Беруний туғилган куннинг 1000 йиллиги шарафига тантанали йиғилиш ўтказилади.

Шу йил кузида Тошкентда улуғ олимнинг ҳаёти ва ижодига бағишланган Бутуниттифоқ илмий конференция бўлади.

(ЎзТАГ).

ҚАШҚАДАРЁ. Таллимаржон шаҳри кундан-кунга гўзаллашиб бормоқда. Бу ерда чўлқуварлар учун янги уй-жой ва бошқа маданий-маиший бинолар қуриб берилмоқда. Суратларда: (юқоридан) қурувчилар Маданият саройи, шаҳар кўчаларидан бири, фойдаланишга топширилган янги универсал магазинининг кўриниши.

А. Тўраев фотолари.

КОЛЛЕКТИВ ШАРАФИ

Спортчи ўзини тарбиялаб етиштирган коллективнинг шарафини қадрлаши, унга содиқ бўлиши лозим. Совет жамиятига ёт бўлган иллатларга — пулга ўчлик, манманлик, текинхўрлик каби кайфиятларга қарши бутун чоралар билан курашмоқ керак. СССР Министрлар Совети хузуридаги физкультура ва спорт комитетининг «спортчиларнинг бир физкультура ташкилотидан иккинчисига ўтиш тартиби тўғрисида» қабул қилган қарорида мана шу муҳим проблемалар тўғрисида гап боради. «Спортчилик этикасини бузиш ва бир спорт ташкилотидан иккинчисига ўтишдек ғаразли мақсадлардан фойдаланиш ҳолларига» асло тоқат қилиб бўлмайди, дейилади қарорда. Узларининг шахсий манфаатларини кўзлаб иш жойини ўзгартираётган тренерларнинг ўзлари тарбиялаган спортчиларнинг манфаатини, спорт соҳасидаги ўсишини камдан-кам ўйлаб, уларни ўзлари билан олиб кетишларини ҳам асло оқлаб бўлмайди.

Спорт ташкилотларининг баъзи раҳбарлари спортчилар тайёрлаш иши билан шуғулланиш ўрнига, уларни «четдан олиб келиш» билан шуғулланаётганлигига қарши ҳам индамай туриб бўлмайди.

Янги инструкцияда белгилаб қўйилган қоидага кўра, ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирилиш, ҳарбий хизмат бўйича кўчирилиш ёки Қуролли Кучлар сафидан бўшатилиш, олий ёки ўрта махсус ўқув юртининг қатнаб ўқийдиган бўлимига, аспирантурага ўқишга кириш, уйланганлик ёки эрга текканлик сабабли (19 ёшгача бўлган спортчилар учун — ота-оналарининг бошқа жойга кўчиб кетганликлари) сабабли истиқомат жойининг ўзгартирилиши, шунингдек асосий ихтисос бўйича ишлаш жойининг ўзгартирилиши спортчиларнинг бир физкультура ташкилотидан иккинчисига ўтишлари учун асосий сабаб бўла олади.

Бундан фақат СССР терма командаларига номзод бўлганларгина мустаснодир. Спортчиларнинг илгари шуғулланаётган жойларида янада такомиллашиши учун зарур бўлган илмий-методик, медицина ва моддий-техникавий шароитларнинг йўқлиги натижасида ҳам уларнинг бошқа спорт ташкилотига ўтишларига рухсат берилиши мумкин. Бу ҳолда қарорни тегишли федерациянинг тақдимига биноан СССР физкультура ва спорт комитети қабул қилади.

Ўтиш тартибини бузган спортчиларга интизомий, маъмурий жазо берилади ва ҳатто улар спорт билан шуғулланишдан маҳрум этилади. Спортчиларни чақириб олиш билан шуғулланаётган ва асоссиз ўтишларига йўл бераётган спорт ташкилотларининг ходимлари ва тренерлар ишдан бўшатиб юборилиш ва педагогик фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқидан маҳрум этилишгача маъмурий жазога тортилишлари мумкин.

Аммо футбол соҳасида бир командадан иккинчи командага ўтиш амалдаги мустақил инструкция асосида амалга оширилади.

(ТАСС мухбири).

БАРҲАЁТ СИЙМОЛАР

Ўзбек киноси пионерининг ҳаёти ва ижодий фаолияти шонли лавҳаларга бой. Худойберган Девонов Хоразмда Хива хонлигининг истибдоди ҳукм сурган мудҳиш даврда, 1878 йилда дунёга келди. Ёшлиги, эзгу ният йўлида ижодий изланиш даври таъна ва таъқиблар остида ўтди.

...1917 йилнинг суронли кунлари. Революция етилиб келаётган давр. Худойберган Девонов Петербургда бўлиб бу ердаги революцион ҳаракат кучайиб бораётганлигини ўз кўзи билан кўрди. Ишчилар намойиши ва унинг полициячилар томонидан тарқатилиши акс эттирилган кинолентани сотиб олиб, Хоразмга келтирди. Санъаткорнинг «Хива ва хиваликлар», «Ўрта Осиё архитектура ёдгорликлари», «Туркистон лавҳалари», «Шўркўл», «Ишчи аёллар» каби талай фильмлари томошабинлар таҳсинига сазовор бўлди.

Х. Девонов фотосуратларида кўпгина тарихий воқеалар ўзининг ёрқин ифодасини топган. Ўзбекистон оқсоқоли Йўлдош Охунбобоевнинг 1929 йилда Хоразмга келиши, Хивада бўлиши, областга биринчи марта тракторнинг келтирилиши, биринчи театрнинг ташкил этилиши каби унутилмас воқеалар жонли акс эттирилган.

Биринчи ўзбек кинооператори, машҳур фотографнинг ёрқин хотираси халқимиз қалбида абадий яшайди. Урганч шаҳридаги катта кинотеатр Худойберган Девонов номи билан аталди. Хоразм тарих-революция музейида Х. Девонов ижодига бағишланган бурчак ташкил этилган.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ПРОПАГАНДИСТЛАР КЕЧАСИ

Шаҳар партия комитети бу кечанинг пропагандистлар хотирасида узоқ сақланиб қолиши учун пухта тайёргарлик кўрди. Жойларга юбориладиган таклифномалар ҳам одатдагидан анча фарқ қиларди. Унга «Сиз пропагандистлар, дам олиш кечасига таклиф қилинасиз» деб ёзилди. Белгиланган кунда Ленинск шаҳар корхоналари, қурилиш ташкилотлари ва муассасаларида партия ва комсомол маорифида пропагандистлик қилаётган кишиларнинг ҳаммаси тўпланди. Зал дид билан безатилган, дастурхон мева-чева билан ясатилган эди. Оромбахш куйлар дилларга завқ бағишлайди.

Шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Солижон Содиқов пропагандистларнинг дам олиш кечасини очиқ деб эълон қилиб, энг тажрибали ва кўп йиллардан бери пропагандистлик қилаётган кишиларга «Энг яхши пропагандист» деган гувоҳнома топширди. Василий Степанов ҳам ана шундай шарафли номга сазовор бўлди. У пахта тозалаш заводида 1942 йилдан бери ишлайди. 20 йилдан буён шу корхонада пропагандистлик қилиб келмоқда. У машғулот олиб бораётган марксизм-ленинизм асослари мактабининг тингловчилари пухта сиёсий билим эгалламоқдалар. 1-ўрта мактабнинг тарих фани ўқитувчиси Холиддин Қурбонов ҳам кекса ва тажрибали пропагандистлардан бири. Унинг пропагандистлик фаолиятига қирқ йил тўлди. Х. Қурбонов бу йил шаҳардаги ремонт-қурилиш бошқармасида марксизм-ленинизм асослари мактабида машғулотлар ўтказмоқда. Бундай тажрибали пропагандистлар сафи кенгайиб боряпти.

Диктор Маҳбуба Қодирова навбатни хонандаларга берди. Шаҳар маданият уйи, ремонт заводи ва кўзи ожизлар корхонасининг бадиий ҳаваскорлари ёқимли куй-қўшиқлари билан пропагандистларни хушнуд этдилар. Дам олиш кечасида Х. Қурбонов, К. Бойматов, В. Исҳоқжонов, Н. Алимов, М. Жўрабоев ва бошқа бир қатор тажрибали пропагандистларга қимматбаҳо мукофотлар тақдим қилинди. Пропагандистлар ўзаро суҳбат давомида тажриба алмашишди. Куй қўшиққа, қўшиқ рақсга уланиб кетди. Ленинск шаҳар партия комитети пропагандистларнинг ана шундай дам олиш кечасини тез-тез ташкил қилиб туришни планлаштирди.

К. ТУРҒУНБОЕВ,
Андижон области.

ЙЎЛОВЧИЛАР МАМНУН

Турли машиналар ва трамвайтроллейбусларнинг ҳаракати шаҳар ҳаётини эслатиб туриши билан бирга, кўчаларга жонли манзара насб этади, файз киритади. Республикамиз пойтахти кўчалари ҳам йилдан-йилга серқатнов бўлиб бормоқда.

Яқинда Тошкент транспорти яна бир янги маршрут ҳисобига бойиди. Домбробод массиви билан Революция хиёбони ўртасида троллейбус қатнови йўлга қўйилди. Навбатдаги 16-маршрут шаҳарнинг Пролетар, Лоҳутий, Ш. Руставели, Волгоград кўчалари орқали ўтади.

Д. АБДУРАҲМОНОВА.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ОЛТИН МЕДАЛЛАР ЎЗИМИЗДА

ОҒИР АТЛЕТИКАЧИЛАРНИНГ ХАЛҚАРО ТУРНИРИ

Ўтган куни Тошкентдаги марказий «Юбилей» спорт саройи катта сайлгоҳга айланиб кетди. Карнай-сурнайларнинг садоси Студентлар шаҳарчаси узра таралди. Қош қорайиши билан минглаб томошабинлар спорт саройи ичкарисига ошиқишади. Бу ерда электр лампочкаларининг нури ҳаммаёқни чароғон ёритиб турибди...

...Оғир атлетикачилар мусобақаси ўтказиладиган шинамгина супа атрофига жаҳоннинг турли мамлакатларидан келган кучли штангачилар командалари саф тортиб чиқадилар. Тошкент Давлат медицина институтининг атлас кўйлак кийган қизлари оғир атлетикачилар халқаро турнири қатнашчиларига баркашда нон ва новвот тақдим қиладилар. Пионер ва ўқувчилар дунёнинг энг кучли кишилари вакилларига гуллар ва бошқа совғалар топширадилар.

Тошкентда биринчи марта ўтказилаётган «Дўстлик» совринни учун оғир атлетикачилар халқаро турнири қатнашчиларини мусобақа ташкилот комитетининг раиси — Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси В. О. Козимов, халқаро оғир атлетика федерациясининг президенти Готфрид Шёрль табриклайдилар, уларга турнирда муваффақиятлар тилайдилар. «Дўстлик» совринни учун мусобақалар бошланганидан буён спорт соҳасида катта ютуқлар қўлга киритилди. Турнирда 42 жаҳон рекорди, 47 СССР рекорди, ёшлар ўртасида 9 та жаҳон рекорди ўрнатилди.

Ўрта Осиёда дастлабки бор Тошкентда ўтказилаётган турнир қандай натижалар беради? Мусобақа бошланган дастлабки куннинг ўзидаёқ қизғин кураш бошланди. Мусобақанинг ҳар бир қатнашчиси чемпионлик иштиёқида штанга кўтарди. Ўта енгил вазнлилар учрашувида совет спортчиси Адам Гнатов халқаро турнирнинг биринчи ғолиби бўлди. Львов шаҳридан катта ниятлар билан бу улкан мусобақада иштирок этаётган Адам Гнатов жаҳоннинг 13 марта рекордини ўрнатган. Унинг вазни — 51 килограмм. Адам икки курашда 215 килограмм натижага эришди. Барча кўрсаткичлар бўйича биринчи ўринга даъвогарлик қилаётган рақибларидан ўзиб кетди. Спортчимиз дастлабки ҳаракатда штангани кўтаришнинг ўзидаёқ 90 килограммли маррани эгаллади. Куба спортчиси Франсиско Касамайер ҳам шундай натижага эришди. Венгрия вакили Дьердь Косеги билан совет спортчиси Александр Воронининг кўрсаткичлари ҳам бир хил бўлиб қолди. Энди килограммлар эмас, граммлар масалани ҳал қиладиган бўлди. Адам Гнатов венгер Д. Косегидан 150 грамм, кубалик Ф. Касамайердан эса 100 грамм енгил. Шу кўрсаткичларга кўра биринчи олтин медаль Гнатовга топширилди. Венгрия спортчиси кумуш ва Куба вакили бронза медаль олди.

...Энг енгил вазндаги штангачилар турнири томошабинларда яна ҳам катта қизиқиш уйғотди. Совет ва япон паҳлавонн ўртасидаги курашни бу ерга тўпланганлар сабрсизлик билан кузатиб бордилар. Бу ерга тўпланганларни энг олдин жаҳон рекордчиси японнялик Кодзи Мики ҳайратлантирди. У 1972 йил декабрда ўзи ўрнатган 115 килограммли натижани ўзгартиришга муваффақ бўлди. Дастлаб 110 килограммли штангани ердан даст кўтаради. Ана шу кўрсаткич бўйича бундай оғирликдаги штангани энг енгил вазнлилар орасида ҳали ҳеч ким ердан узиб олмаганди. Шундай бўлса-да, японнялик атлетикачи ғалабага муштоқ эканлигини кўрсатиб қўймоқчи бўлди. Снарядни ўйин қоидаларига мувофиқ равишда боши узра кўтарганда томошабинлар олқиши бутун саройнинг катта залини тутиб кетди. Кодзи Мики кўтарган штанга судьялар томонидан қайта тортиб кўрилди: 116 килограмм чиқди. Демак, жаҳоннинг янги рекорди ўрнатилди деса бўларди.

Лекин буни расмий равишда тасдиқлашга сал эрта эди. Чунки Совет Иттифоқининг ушбу вазндаги энг кучли паҳлавонларидан бири Владимир Аникин японнялик атлетикачини ўз кўрсаткичлари билан «қувиб» келарди. Рига шаҳрининг паҳлавони Владимир Аникин 137,5 килограммни мўлжаллади. Залда олқишлар янграб кетди. Биринчилик учун курашаётган япон Кодзи Мики ва совет спортчиси Владимир Аникин икки курашда 242,5 килограмм натижани қўлга киритишди. Аммо, совет спортчиси Владимир японнялик атлетикачидан 50 грамм енгил эди.

Шундай қилиб, энг енгил вазнлилар турнирида совет спортчиси В. Аникин олтин медални қўлга киритди. Япония вакили Кодзи Мики кумуш медалга муносиб кўрилди. Польша оғир атлетикачиси Антоний Павлак эса бронза медаль билан тақдирланди.

Кеча оғир атлетикачилар халқаро турнири қатнашчилари даврасида ярим енгил вазнлилар мусобақаси бошланди. Ҳозир Тошкентга жаҳондаги барча спорт мухлислари «қулоқ тутиб» туришибди. Турнирнинг ҳар бир натижаси «Дўстлик» совринни учун курашаётганларнинг қудратини кўз-кўз қиляпти.

Ж. ХОЛҚОСИМОВ.

Тошкентдаги халқаро турнирнинг дастлабки совриндорлари: СССР спортчиси Адам Гнатов (ўртада), Куба оғир атлетикачиси Франсиско Касамайер (чапда) ва ўнгда Венгрия штангачиси Косеги Дьердь.

С. Қиличев фотоси.

Ҳар тўғрида

БАЙКАЛ БУЛОҚЛАРИ

Байкал тўғрисидаги афсоналардан бирида айтиладики, кўлнинг 336 нафар ўғлони туну кун меҳнат қилиб, ота уйига бебаҳо хазина—биллурдек мусаффо ва тиниқ сув келтиргани ҳолда, кекса Байкалнинг яккаю-ягона қизи — гўзал Ангара акалари топган — тутганининг ҳаммасини бамайлихотир исроф қилиб туради...

Афсонада кўлга келувчи сув билан ундан оқиб чиқувчи сув ўртасидаги мувозанат тўғри айтилган. Аммо олимларнинг исбот қилишларича, сувнинг келиш-кетиш бандига баъзи тафсилотлар киритишга тўғри келади.

Ҳар йили Ангара Байкалдан 61 куб километр сув олиб чиқади, яна 10 куб километр сув кўлнинг улкан юзидан буғланиб кўтарилади. Шундай қилиб, жами 71 куб километр сув чиқади.

Байкалга келиб қуюлувчи ҳамма ирмоқлар, серсув Селенга дарёсидан бошлаб, энг кичик жилғагача ҳаммаси ҳар йили кўлга 58 куб километр сув тўкади. Бундан ташқари, ёмғир ва қор ҳолида 9 куб километр сув тушади. Атмосферадаги сув буғларининг конденсацияси эса, 1 куб километр чамаси намлик беради. Шундай қилиб, «келадиган сув» 68 куб километрга боради. Хўш, Ангара мана шу манбалардан истисно 3 куб километр сувни қаердан олади? Байкал юзи пасаймай бир меъёрда туради-ку?

Гидрогеологларнинг фикрига кўра, кўлнинг сув балансидаги тафовутини ер ости ирмоқлари — кўринмас жилғалар, кўл тубидан ўтувчи сув ости булоқлари қоплаб туради.

СССР Фанлар академияси Сибирь бўлими ҳузуридаги ер қобиғи институтининг ходими Б. И. Писарский 30 га яқин ер ости ирмоқларини топди, картага туширди ва қисман текшириб чиқди. Булар орасида кўлга сизот сувларини эмас, балки келиб чиқиши магмага алоқадор чуқурлик сувлари ҳам бор. Ана шу сув ости булоқлари ёки гидрологларнинг тили билан айтганда, субаквал булоқлар ер қобиғининг тектоник бузилган зоналарида жойлашган.

Қишда Байкалдаги ер ости сувларининг чиқаётган жойлари муз қопламидаги тешикларга қараб аниқланади. Шу кўклам бутун кўл юзида муз қопламининг ер ости сувлари эритган тешиклари самолётдан туриб суратга олиб аниқланади. Бу нарса кўлдаги янги сув ости булоқларини топишга ёрдам беради.

А. ГАЙДАЯ
ИРКУТСК
(ТАСС мухбири).

ЭПЧИЛЛИГИ УМРИНИ САҚЛАДИ

Бу воқеа Эстониядаги Сууре-Яани ўрмон хўжалигида рўй берди. Икки тозм ит тулкининг изидан тушди. Айёр тулки ҳарчанд уринмасин, изини чалкаштира олмади — итлар дақиқа сайин яқинлашиб келарди. Ҳаёти қил устида турган тулки қарағайзор чеккасида жойлашган хўжалик бинosига ўзини урди. Бинога киргач, ичкаридаги катта зина орқали тепага кўтарилди.

Итлар иш бунақа бўлиб чиқишини ҳеч кутишмаган эди. Улар бироз эсанкираб тургач, узун коридорга чопиб ўтишганида, у ер бўм-бўш эди. Тулки очиқ турган эшик табақаси орқасига бекиниб олди ва тозилар у ёқдан бу ёққа икки марта югуриб ўтса ҳамки, уни пайқай олишмади.

Тўс-тўполонга етиб келган кишилар эшикни ёпиб, тулкини асоратга солишди.

Хўш, уни нима қилиш керак? Эпчиллиги учун уни қўйиб юборишга қарор қилишди.

Сууре-Яани.
Эстония ССР.

Л. КОЙТМЕТС.
(ТАСС мухбири).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Янгиликлар. 9.40 — «До-ре-ми-фа-соль» (такрорий кўрсатув). 10.10 — **Сеҳрли рўмолча (телетеатр).** 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар 11.10, — «Будильник». 11.40 — Совет Армияси ва Флоти жангчилари учун кўрсатув. 12.15 — Музикали киоска. 12.45 — **Крош саргузаштлари** (бадиий фильм). 14.00 — Спорт программаси. 15.00 — Қишлоқ хабарлари. 16.00 — Концерт заллари бўйлаб. 17.00 — Устаси фаранглар шаҳри. 18.00 — Киносаёҳатчилар клуби. 19.00 — ТОШКЕНТ. 19.10 — Мультфильм. 19.20 — «Ахборот». 19.35 — Экран хандаси (такрорий кўрсатув). 20.15 — «Ахборот». 20.30 — «ЧАШМА». 22.00 — «Вақт». 22.30 — **Белоруссия вокзали** (бадиий фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 9.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.00 — «Кичкинтой» программаси 17.30 — **Гаврош** (бадиий фильм). 19.00 — МОСКВА. 19.30 — Концерт. 20.30 — **Узилиш** (телеспектакль). 22.00 — Кино экран янгиликлари. 22.30 — **Узилиш** (телеспектаклнинг давоми). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.00 — ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 18/III да **Севги тумори.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/III да **Тарих тилга кирди** (кундузи), **Инқилоб тонги** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 18/III да **Ужарлар.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — — Совет циркининг ҳайвон ўргатувчиси Бутуниттифоқ кўрикги лауреати **Б. Денисов Африка шерлари билан.**

КИНО

Икки томчи сув — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз соат 1.30, 4, кеч соат 6.30 ва 8.45 минутда).

Элликка эллик — «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 12, 2, 3, 4, кеч соат 6, 7, 8, 9, 10 да), «ВОСТОК» (эрталаб соат 11 ва кундуз соат 5 да), «ДРУЖБА» (эрталаб соат 10.20, 11, кундуз соат 12, 1, 2, 3, 4 кеч соат 6, 7.40 ва 9.20 минутда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Одам-оркестр; Тахта — «ЧАЙКА» (кундуз соат 12.30, 3, кеч соат 6, 8.45 минутда).

Элликка эллик; Мультфильмлар тўплами — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз соат 1, 4, кеч соат 7, 9.40 минутда).

Сангам (3 серия, ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Элликка эллик; Сеними, шошмайтур! (5 серия) ва **Жосуслик эҳтирослари,** кеч соат 6, 8.45 минутда).

Аввал сен ур, Фредди! (кундуз соат 1, 3 ва кеч соат 7 да), **Ватерлоо** (кеч соат 8.30 минутда) — «ВОСТОК».

Сеними, шошмайтур! (5 серия). **Келажак ҳақида ўйлар** — ҲАМЗА номли (эрталаб соат 11.30, кундуз соат 2.30, 5.30 ва кеч соат 8.30 минутда).

Сен — менинг жонимсан (кундуз соат 12, 3 да), **Қиморбоз** (кеч соат 6, 8, 9.30 минутда) — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ».

Кашмирдаги севги — «КЎКЧА» (эрталаб соат 11, кундуз соат 2, 5 ва кеч соат 8 да).

Сибирлик аёл — «МОСКВА» (кундуз соат 1, 3.20, кеч соат 6, 8.30 минутда).

19-лар комитети — «ДРУЖБА» (кундуз соат 5 ва кеч соат 8.15 минутда).

«ЎЗБЕКБИРЛАШУВ»нинг МАДАНИЙ БУЮМЛАР БИЛАН САВДО ҚИЛИШ БЎЙИЧА

РЕСПУБЛИКА УЛГУРЖИ БАЗАСИ

Қишлоқлардаги магазинларда харидорларга барча маркалардаги радиоприёмниклар, телевизорлар, магнитофонлар, транзисторлар, приёмниклар, громкоговорителларни

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Уйларидан узоқда, колхоз дала шийпонларида ишловчиларга, чўпонларга «Юность-2» «Электроника» маркали кичик ҳажмли транзисторли телевизорларни, «Спутник» магнитофонини тавсия этади.

Уларнинг кичик ҳажми, енгил вазнлилиги ва фойдаланишда оддийлиги улардан уйда ҳам, автомобиль саёҳатида ҳам, дам олишда ҳам фойдаланиш имконини беради.

Ишонамизки, сиз улардан мамнун бўласиз.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ЧИРЧИҚ ШАҲАР 12- ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ 1973 ЎҚУВ ЙИЛИГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

8, 9, 10- синф ҳажмида маълумоти бўлган, ёши 15 дан 25 гача бўлган ёшлар имтиҳонсиз қабул қилинади.

Ўқиш 1 апрелдан бошланади.

Билим юрти қошида кечки ишчи-ёшлар мактаби ишлаб турибди.

Билим юрти дурадгорлар, тикувчи-мотористкалар, автомобилларни ремонт қилувчи слесарларни тайёрлайди.

Ўқиш муддати 1 йил.

Қабул қилинганлар бепул кийим-бош, ётоқхона ва кунига 3 маҳал иссиқ овқат билан таъминланадилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан тамомлаганларга ўрта ва олий ўқув юртларига конкурссиз кириш ҳуқуқи берилади.

Ўқиш даври иш стажига киради.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ариза, таржимаи ҳол, маълумот ҳақидаги ҳужжат, характеристика, турар жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, 6 дона фотосурат (3Х4 см). Туғилганлик ҳақида ҳужжат ва паспорт шахсан кўрсатилади.

Қабул комиссияси ҳар куни эрталаб соат 9 дан кеч соат 5 гача ишлайди.

Справкалар учун қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Чирчиқ шаҳар, Високовольтная кўчаси, 3- уй, телефонлар: 6-22-71, 6-56-87.

СССР ЕНГИЛ САНОАТ МИНИСТРЛИГИГА ҚАРАШЛИ

Пахта тозалаш саноати Марказий илмий-тадқиқот институти қуйидаги вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

лабораторияларнинг раҳбарлари — чангсизлантириш, аэродинамика;

секторларнинг раҳбарлари — пахта толасини пневматик транспортировка қилиш, уруғлик чигитни тайёрлаш, пахта толаси ва ундан ишланган маҳсулот характеристикаларини ўлчашнинг физик методлари;

лабораторияларнинг катта илмий ходимлари — қуритиш, асбоблар, автоматика, хавфсизлик техникаси, тозалаш, тола ажратиш, тола тозалаш, экономика, луб толалари;

лабораторияларнинг кичик илмий ходимлари — хавфсизлик техникаси, қуритиш, экономика, луб толалари.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Шота Руставели кўчаси, 8- уй.

ТОШКЕНТ ФАРМАЦЕВТИКА ИНСТИТУТИ

1973 йилнинг 18 майидан 20 майигача институтни 1941 — 1945 йилларда тугатганлар билан традицион

УЧРАШУВ ЎТКАЗАДИ

Учрашувда иштирок этишни истовчилар ташкилий комитетга қуйидаги адрес бўйича мурожаат қилишлари керак: Тошкент шаҳар, Кафанов кўчаси, 35- уй, телефон 33-99-45.

САНОАТ КОРХОНАЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА:

1973 йилнинг 21 мартидан 5 апрелигача

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ

МОДАЛАР УЙИДА

(САПЕРНАЯ КЎЧАСИ, 25-УЙ)

Савдо ташкилотларига 1974 йил учун маданий-маиший, уй-рўзғор ва галантерея буюмларини улгуржи тартибда сотиш бўйича республика ярмаркаси ўтказилади.

Ярмаркада иштирок этувчилар 20 мартда келишлари зарур.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР эълонлар — 338142. коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

6.—65. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 01277.